

**GU BHPI' KAM UA'NA'N GU
PAABLO NAT TU JA UA'ÑXI GUI'
NAM TI JHGI'Ñ BUIÑOR GUCH
XOI'KAM NAM
KORIINTO OI'DHA'**

Na ba ja ñio'kdha' gu Paablo

¹ Aañ Paablo nañ jir nobii'ñ guch Xoi'kam, diilh gu Dios pui' ja'k jix aagak pu chu'm ki'n jiñ dhai. Mu tu jam ua'ñxidha' iñ bñma'n guñ jaduun jich Xoi'kam bhaan na Soostenes tii'.

² Aapi'm jañ mu tu jam ua'ñxidha' na pim mi' maap jum jumpadat daan gu Dios gø' kiicham na Koriinto ti tii', na pim pui'p jir jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan. Na pim gu' pui'x u'uañ ki'n jup ba guguuk buiñor gu Dios, nat gu' gui' pix jam a'm ti tiigik mi' jam tuttu na pai' gu ja'tkam tugi'ñ na pim ba' pui' jai' maap jum jumpadat buiñor jup ba tu daan ja'p na jax aach, gam sia biix gui' nam ji'k nai' mui' kap pui' maap jum jumpadat jup tu daan buiñor gu Gø'kam jich Xoi'kam.

³ Moo git ba' gu Dios jich Gi'kora' gio gu Gø'kam jich Xoi'kam pix jam a'm ti niidhidha' am na pim ba' gammijix bhai'm taatit tu oi'ñka'.

Na baja aagi'ñdha' gu Paablo na taxchaabgi'ñ gu Dios

⁴ Aañ gammiji taxchaabgi'ñ gu Dios nat bhaankam guch Xoi'kam jam a'm ba ti tii,

⁵ gio nat bhaankam jam maa gu matda' na pimit ba'x maatit kai gu ñio'ki'ñ, gam na ba'x bhaai'n

ka' na pim jax ja'k bhaankam jup tu a'ga mi' dhir gammiji ja'k jai' ja bui gu ja'tkam.

⁶ Jix bhai' jam bñnat gu' gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na bhaan tu a'ga guch Xoi'kam, na pimit gu'x bhai'x maatit kai.

⁷ Ba' cham tu' tu' ka bi'iix na jam aagi'ñdha' gu Dios na pim tu' jax dhuñia', na pim gu' bñx bax maat, dai ba' na pim mi' pui' jiiimda', na pim gu' pu'ñi ja'k nñrda' gu Gê'kam jich Xoi'kam na jootom gio ya'p aaya' dhi oi'ñga'n bhaan.

⁸ Gu Dios pix dñilh jam palhbui'ñchu'nda' na pim jax ja'k mi' pui' jiiimda' na jax jix aa' na pim ya' kap tui'dhi' dhi oi'ñga'n bhaan na ba' cham jaro' jax jam tiida' na pimit cham am bua.

⁹ Pui' tu duñia' gu' gu Dios jax no't ba tii sia pik nar jax ka' git. Gui' pix jam a'm ti tñgik mi' jam tuttu na pim mi' pui' ba jiiimda' na jax jix aa' guch Xoi'kam nar Maraa'n. Dhich Xoi'kam ba' bñx dhit jir jich Gê'kam tuk nach ji'k buiñor ti jii'gi'ñ.

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo nam maa'n ñi'ook jup duuka' gammiji

¹⁰ Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, bhaankam gu Gê'kam jich Xoi'kam soi' jam titda iñ na pim gammiji maa'n ñi'ook xip duukat, cham tu' na pim dai ñiokboda'. Jix bhai' pim kai'chit tu oi'ñka', cha'pim maakam kai'chdha' jai' gio jai' maakam.

¹¹ Aañ dhi' pui' jam titda, nam gu' bañ aagi'ñ gui' nam maap jir jum oi'dhagam gu Kloe na pim sap cham tu' maa'n ñi'ook jup duuk bñx, xim bhabhaakuidhat japim sap ji'dilh jup tu'ii'.

¹² Ja'p sap kai'chdha' pim jai' dhit: "Aach gu Paablo ja'k kaichu'." Jai' sap ba'p kai'chdha' pim

ip: “Dho aach gu Apoolos ja'k jup kaichu'.” Jai' sap ba'p kai'chdha' pim ip: “Aach ba' gu Peegro ja'k jup kaichu'.” Jai' sap ba'p kai'chdha' pim: “Aach silh ji guch Xoi'kam nach kaichu'.”

13 ¿Jax ba' ku pim ba' pui' ja'k tu jim? ¿Ka' pim ji ilhii'ñ aa na guch Xoi'kam mui'p jum bua? Gio gu' aañ nañ jir Paablo, cham tu' jam a'mkam jiñ xissapa mit bhaan gu u'uux na gai biit, ni ku pimit cham jiñ a'mkam jum bopko suudai' ki'n jano' na pim it pai' dhuuk ti jii'ñ buiñor guch Xoi'kam.

14 Gio gu' aañ gook pix ja bopko suudai' ki'n, daipu' gu Krispo gio gu Gaayo. Taxchaabgi'ñ iñ gu Dios na ñich dai dhi' gook ja bopko

15 na pim cham pu'ñi ba kai'chdha' jai' dhit na pim jir jiñ ja'tkam tuk.

16 Gio dho bak pin gu Esteepanas ja biim gui' nam ji'k maap jir jum oi'dhagim jañich ja bopko. Cham pai' jai' pup ka ja bopko ñich mi' dhir.

17 Gio gu' cham tu' pu kai'ñkam nai'ñ joot guch Xoi'kam nañ ja bopkonaidha' gu ja'tkam, gu' ja'pji nañ nai' ja aa'ñdha' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ na bhaan tu a'ga nam jax ja'k dui cham jimia' mu ja'k nam pai' gammiji mi' pup jum tul-hiiñdha'. Ni kuñ cham giilhim jix aixkam jup xi kai'chim nañ ja aa'ñdhim nam jax kai'chdha' gux a'aixkam, ja'ppix maa'nkam nai' jimdat tu a'gim iñ nam ba'x bhai'x maatit kaaya' gu ja'tkam natjax kai'ñkam jich a'mkam muu guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai biit.

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nam tu' pix ilhii'ñ guch Xoi'kam gui' nam cham ti jii'gi'ñ buiñor

18 Gui' nam ji'k cham mu ja'k jiim nam pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha' ja'p na jax aach, jix maat ich na dhi' Dios jup jir tu dunii'ñ, pui' kut ba' muu guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai biit. Ba' gui' nam ji'k mu ja'k jiim, gampai' piix ilhii'ñ am.

19 Na gu'p jum kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam, na pai' gu Dios piix diilh tu a'ga, jup jum kai'ch:

Gui' nam gø'gørkam jum taatit pui'm ilhii'ñ nam jix io'm biix aixim jix chu maat,

pui' ja duñia' iñ nam cham maatit køøkeø' jax ña tum a'gada',

siam chi moox bhai' ja jujur ki'n tii xi chø køø.

Ni kum cham ka ti bhibhiidha' ka',

sia kum tii kax chi bhibhi'i'ñ kat.

20 Pui'm duu dho. Tii' gui' nam tiix chu maatim xi kai'chdha', cham maat am na tu'r jix ki'p jum duukam. Sia gui' nam jix maatim ka xi kai'chdha' nam jich aa'ñdha' gu tu' nax maax ya' dhi oi'ñga'n, pu cham bhaai' nam jax pik ja'k jix bhai'ch aa'ñdha' kia'. Gu Dios diilh pui' ja'k tu duu na ja'kbui' kat gu ja'tkam ya' kam dhi oi'ñga'n ja'ppiix ji bubuakia' am na jax gui' nam cham ja jur bia'.

21 Nat gu' gu Dios tii pui' tu duu nam jax ja'k machia' git gu ja'tkam na gu Dios biixchu'x bhaai' na pu tu duñia', gu' ji nam gu' pu cham maatit ti nai'ñ. Pui' kut ba' gu Dios jix ja joi'mdak pui' tu duu na dai piix no'm tu' silhkam biix ja jujur ki'n ba ti jigi'ñ na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ, cham tu' mu ja'k ka bhiiya' am nam pai'

gammi mi' pup jum tulhiiñdha', sia kum gu' jai' tu' pìx ilhii'ñ.

²² Gu Israel kam ja'tkam dai nam jix aa' na jaroi' tu' jax xi ja duiñdha' nam cham pai' dhuuk pu chu'm ti nii'ñ nam sap ba' bhaan jum gu'nguxdhai tu' silhkam ba ti jii'ñdha' na jax jum kai'ch gux bhaim kai'chdham ñio'ki'ñ gu Dios. Ba' gui' nam cham jir Israel kam ja'tkam, tii gaa'ñchu' am nam jax ja'k bix aixim jix chu mat ka'.

²³ Ba' aach nach ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, dai dhi' bhaan jup tu a'gichu' ich na mit jax kai'ñkam sissapa guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai bit. Ba' gu Israel kam ja'tkam jix bhaamum ilhii'ñ am, gu' ba' gui' nam cham jir Israel kam ja'tkam, pui' pìx jich bia' am nach cham jich jur bia' kuch ba' pu chu'm tu a'ga.

²⁴ Ba' gui' nat jì'k Dios ja a'm ti tügik pui' ja duu nam tu' silhkam buiñor ba ti jügi'ñdha', bax maat am na bhaankam guch Xoi'kam tuch a'gi'ñ gu Dios. Bix sia bhaankam guch Xoi'kam tu ja a'gi'ñ gui' nam jir Israel kam ja'tkam gio gui' nam cham jir Israel kam.

²⁵ Ba' sia ku panaas pur cham tu' pui' na jax jum kai'ch gu ñio'ki'ñ gu Dios, dhi' pìk jix io'm jum aa' nach tu' ka'm ilhii'ñdha', na gu' maaxik jir silhkam pui' na jax kai'ch gu Dios, cham tu' pui' nam jax kai'chdha' ya' gu ja'tkam. Gio sia ku panaas gampai' pìx jum kai'ch gu ñio'ki'ñ gu Dios, dhi'x io'm bixchu'x bhaai' na pu tu duñia' na jaroi' cham jì'xdha' pu duñia' gu tu'.

²⁶ Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, jix bhai' pim xim ga'ngada' na pim jax ja'k jix bhai' machia' na jam a'm ti nidhim gu Dios aapi'm na pim gampai'

tu'm. Nam gu' ji'ma'n p̄ix jix jai'ch jam bui gui' nam b̄ix aixim tu'm jix chu maat na tu'x jai'ch dhi oi'ñga'n bhaan. Gio ji'k p̄ix jup jix jai'ch am jam bui gui' nam tu' ka'm ja ilhii'ñ gu ja'tkam.

27 Ba' gu Dios ja a'm ti t̄i gui' nam gampai'm ilhii'ñ na ba' bhaan ja xi'irbo' gui' nam ḡe'ḡerkam jum taatit pui'm ilhii'ñ nam b̄ix aixim jix chu maat na tu'x maax dhi oi'ñga'n bhaan. Sia b̄ix ja a'm ti t̄i gui' nam panaas cham tu' bhaigim tu'ii' ja bui gu ja'tkam na ba' dhi' bhaan pui'p ja xi'irbo' gui' nam panaas b̄ixchu' ki'n tu'x bhaai'.

28 Piam ja'pni ja'k jax ña pim ja'k jix maatit jiñ kaaya': Gu Dios dhi' pik ja a'm ti n̄idhim xib nam jax chu'm gampai' tu'm gu ja'tkam, nam cham tu' ki'n ja bia' gui' nam jix chu mamatdagim jum ilhii'ñ. Gui' ba' pu cham tu' ki'n ji bii mit nam pui'm aagit na dhi' ba' pik ja a'm jimiim gux bhai'm duukam.

29 Pu kai'ñkam p̄ix pui' ja'k duu gu Dios nam ba' bhaan jix mat ka' gu ja'tkam na cham jir am na jaroi' ḡe'kam jum taatit pui' kai'chdha' na b̄ix jix chu maat na ji'k tu'x chu jai'ch dhi oi'ñga'n bhaan.

30 Ba' aapi'm taxchaabgi'ñdha' gu Dios nat xi jam joi'mdak jam a'm ti t̄igik ya ja'k ba jam aich na pai' guch Xoi'kam, dhi' na jaroi' bhaankam tuch mattu'n b̄ix aixim gu Dios, gam na dhi' bhaankam jix bhai' tuch jimda', gam nach bhaankam jix bhai'ch chaat ka'. Nat gu' dhich Xoi'kam bhaankam jich boosolh gu Dios mi' dhir na pai' cham bhai' tuch jimdat.

31 Ba' no' jaroi'x aa' na ḡe'kam jum taat ka', jum aa' na pui' ja'k duñia' na jax jum kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam nap jum

kai'ch: “Jir am na jaroi' bhaan g'e'kam jum taat ka' na mi' pui' jim na jax jix aa' gu Dios.”

2

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo na mit jax kai'ñkam sissapa guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai biit

¹ Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, jano' na ñich bhammi ja'p eek tu jam a'gi gu ñio'ki'ñ gu Dios dhi' na cham jaroi' dñilh pix jix maatit kaaya' na jax jir jum duukam, cham tu' ñich giilhim jix aixkam ki'n tu jam a'gi nam jax kai'chdha' gux a'aixkam jum aa'ndam ya' kam dhi oi'ñga'n.

² Ni ku ñich cham jumai ja'ppix maa'nkam bhaan tu jam a'gi, gu' ja'pji guch Xoi'kam na ñich bhaan tu jam a'gi, na gu' dhi' pik jum aa' na pim kaaya' na mit jax kai'ñkam sissapak mua bhaan gu u'uux na gai biit.

³ Gampai' tui'ñgit jañich ba kikbo nañ ba xi chu jam a'gidham, ji gi'bokidhat iñ, nañ gu'x aa' nañ jix bhai' jam aa'ñdha' na pim jax ja'k jix maatit jiñ kaaya'.

⁴ Cham jañich pai'x aixkam ki'n tu jam a'gi nam jax kai'chdha' gux a'aixkam jum aa'ndam nam sap pik ba' joidham jix bhai' xi buidha' nam tu ja a'gidhidha' gu ja'tkam nam sap ba' joidham ja keeji bax ja kugaldha'. Gu' matgim aañ jiñ kugalh japimit, nat gu'ñ palhbui gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na ñich jax ja'k jam ti'n, gio dñilh gu Dios nañ a'm ti niidhim na bixchu'x bhaai' na pu tu duñia'.

⁵ Ba' dhi' pui' ja'k duu gu Dios na pim ba' pu silh biix jam jujur ki'n buiñor ti jñ'ñdha' guch

Xoi'kam, cham tu' gu jax chu'm ja'ppix maa'nkam
jix aixkam nat bix aixim jam ttdaimik.

*Na ba ja aagi'ndha' gu Paablo na gux Dhuudu'
kam jix Uañ Ii'mda' bhaan jum ua'rgi'ñ gu Dios*

⁶ Jix a'aixkam ki'n tu a'ga ich dho ja bui dai gui'
nam ji'k bhaan bax kaapak nam ti jii'gi'ñ buiñor
guch Xoi'kam, nam gu'x bhai'x maatit ba kēē na
jax jir jum duukam gu ñio'ki'ñ gu Dios. Gio gu'
cham tu' pui' ja'k bua ich nam jax ja'k tu jim ya' dhi
oi'nga'n gux a'aixkam nam gē'gērkam ki'n daraa,
dhi' nam alhio pix ya'r gē'gērkam, na gu' bam aajim
nam pai' dhuuk gampai' ji bi'ya'.

⁷ Jax dhui nach aach maakam tu't jir jix
a'aixkam bhaankam gu Dios, diih pix gu Dios
pui' ja'k duu pu bijik nat chakuip dunaak dhi
oi'nga'n na pu'ñi dhi' bhaan jich a'm ti tigia'.

⁸ Pu cham maatit kai mit dhi' gu gē'gērkam jix
a'aixkam na jax pik jir jum duukam sia kum
tii ja aagi'ndha'. Na gu' no'm jix maatit kaaya'
git, cham tu chianda'm git nam sissapda' guch
Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai bit, jix dhaam dir
tii bha jii gu' guch Xoi'kam.

⁹ Gu' ji na gu' mi' pix pui' ba jim na jax dhui pui'
tum duña' na jax jum kai'ch maa'n kap na mit pai'
tu ua'nak gu bijik dir kam, nap jum kai'ch:

Gui' nam ji'k tu' silhkam buiñor ti jii'ndha' gu Dios,
ja bi'chulhi'ñ nam tu' cham pai' dhuuk ni'ñ ni
kum cham pai' dhuuk pu chu'm kēē na tum
a'ga.

¹⁰ Ba' aach nach ji'k buiñor ba ti jii'gi'ñ guch
Xoi'kam, gu Dios bhaankam gux Dhuudu' kam jix
Uañ Ii'mdaga'n jich aagi'ñ dhi' nat tu'ch bi' pu

bijik. Na gu' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' no'ñ a'm bap tui'dhi', bix tuñ aagi'ñdha', sia ku panaas jix xijai gu tu' nañ jix maatiit kaaya'.

11 Na gu' dhi' ja'pni pix na jax aach nach pu cham mat ka' gu jumai na tu'x mat ka', na gu' diih bhaan jup tui'ñgida' gu ii'mdaga'n, cham tu' jai'p jich iadhi'ñka'. Ba' pu'ñi ip buiñor gu Dios, dai gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mdaga'n jix maat na jax ja'k ilhii'ñ diih.

12 Gu' ji na gu' aach cham tu'ch a'm kap tui'dhi' gu ii'mda' ya' kam dhi oi'ñga'n, gu' ja'pji gux dhaam kam nach a'm bap tui'dhi', na Dios jir ii'mdaga'n, nach ba' pu'ñi dhuuk jix mat ka' nar tu' da' gui' na Dios bha tuch joochxi'ñ xich joi'mdat.

13 Ba' aach dhi' pix pu chu'm bhaan tu a'ga na tu'p jir duñii'ñ gu Dios, cham jach tu'r jix a'aixkam nam jax ja'k tu jim gu ja'tkam ya' kam dhi oi'ñga'n nam giilhim bix aixim kai'chdha', gu' ja'pji daipu' na jax pix jich jurtu'n gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'. Ba' dai gux dhaam kam jach tu ja a'gi'ñdha' gui' nam ji'k bar jix u'uañ, nam gu' gu jai' cham maatiit jich kaaya'.

14 Pui' ku ba' gu jaro'i' no' cham bhaan jup tui'dhi' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda', cham kigaldha' gui' na tu maak gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda', pui' pix ja'k jum aa'nda' nar iatda'. Pu cham ji'xkat maatiit kaaya' ba', na gu'm aa' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na palhbuidha'.

15 Gu' ba' gu jaro'i' no' bhaan jup tui'dhi' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda', bix jix bhax maatiit keke' gu tu' nam aagi'ñdha'. Na gu' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' pix na palhbui'ñdha', xim ga'ngada' no' moor pui' gu tu', piam ku gu' cham,

cham tu' na pui'p ilhii'ñdha' nam jax ilhii'ñdha' gu jai'.

¹⁶ Na gu'p jum kai'ch mi' na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam: “Cham jaroi' jai'ch gu maa'nkam nax maat na jax jum aa'nda' gu Dios, ni ku cham jaroi' jai'ch na ja'kbui' kat ya' dir mu ja'k aagi'ñdha' na jax ja'k mi' pui' jimda'.” Gu' ji na gu' aach jix maat na jax jum aa' guch Xoi'kam, na gu' gui' pix diilh jich mattu'n nach ba' aach mi' pui'p tu daa'ñchu'nda' na jax gui'.

3

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo nam jir tujan-dam tugi'ñ pix gu Dios gui' nam tu a'ga gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam

¹ Cham tu jam a'gi ñich aapi'm jiñ jaaduñ na jax ja'k tu tu'ii' ii'mda' bhaan, na pim gu' chakui bhai' kaapak na pim buiñor ti jii'gi'ñ guch Xoi'kam, ja'p ji buusan na pim kar a'aalh.

² Daipu' gui' na tu'x maax jañich bhaan tu jam a'gi na pim ba'x maatit jiñ kaaya', ja'p na jax gu alhii ilhi'ch na gu' dai gu bii'm na io'da' na xi'chu'nda' gu di'ii'n, cham tu' maakda' gu tu' nax kaapak ka', na gu' cham io'gi'ñdha'. Aapi'm ba' pu'ñip ji buan,

³ na pim gu' chakui mi' pui' jiim na jax ja'k jum aa' na pim tui'ñgida'. Pui ka xim bhabhaakui'ñ japim gu', jix chi jijigak japim bii'x aixim tu'm ki'n. Pui pui' ja'k tu jim japim nam jax chu jim gui' nam jir ya' kam dhi oi'ñga'n.

⁴ Na gu' maadit no' jax kai'ch: “Aañ gu Paablo kaichu'”, gio gu jumai no' jax kai'ch: “Dho aañ gu

Apoolos ja'k jup kaichu'", pu dhi' bhaan jix maati' na pim pui' ja'k tu jim nam jax tu jim gui' nam jir ya' kam dhi oi'ñga'n.

⁵ Jax dhui nach jir tujuandam tugi'ñ pix gu Dios gook dit gu Apoolos, gui' pix much joot nach tu jam a'gidha' na pim ba' buiñor ti jii'ñdha' guch Xoi'kam. Pui' ñich pix tu duu nat jax xiñ chii'n gu Dios nañ tu duñia', gio gu Apoolos pui' ip.

⁶ Aapi'm ja'p ji buan gu' na jax gu gaa, ja'p ji buus na ñich ti ii na ñich tu jam a'gi gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, gu Apoolos ba' ja'p jup ji buus nat tu baa nat jam aa'ñ na pim jax ja'k tui'ñgida'. Gu' ji na gu' gu Dios pix nap tu duiñchu' na pim jax ja'k jix io'm ti jii'ñdhidha' buiñor guch Xoi'kam, ja'p jup ji buusan ba' na gu Dios pix gi'lh dhim dhi gaa.

⁷ Ba' dhi' bhaan jix maati' nam pur cham tu' gui' nam tu a'gada' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam gio gui' nam tu aagi'ñdha' nam jax ja'k tui'ñgida' gui' nam ba ti jii'gi'ñdha', na gu' gu Dios pik na pui' ja duñia' gu ja'tkam nam ba'x bhai' ba ti jii'gi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam.

⁸ Na gu' gui' nam tu a'gada' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam gio gui' nam mi' dhir tu aagi'ñdha' nam jax ja'k tui'ñgida' gui' nam ba ti jii'gi'ñdha', maa'n na jax pix ja ilhii'ñ gu Dios, gio diilh pix jup jix maat na ji'x tu ja makia' gu tu' nar ja mai'chik ka'.

⁹ Jir tujuandam tugi'ñ ich pix ba' gu Dios gook dit gu Apoolos nañ jax ba kai'ch, aapi'm ba' ja'p jup ji buan na jax gu gaa, ba' gu Dios diilh jix bhai' jam bua.

Gio ja'p jup ji buan japim na jax gu bhi'ñbak no'

kia'pix jum k̄isaim, gu' ji na gu' gu Dios bhaan ti ni'i'ñ dhi' dhi bhi'ñbak.

¹⁰ Gu Dios d̄ihl xiñ joi'mdak jiñ a'm ti t̄i nañ aañ mi baapsa' gui' na bhaan bam k̄isaim gu bhi'ñbak, jir jai' am ip ba' gui' nam tisaa'ñdhim nam bhi'ñbakchaim. Matda' ki'n jañich mi t̄i gui' na bhaan bam k̄isaim gu bhi'ñbak, gio gui' nam tisaa'ñdhim nam bhi'ñbakchaim pui' matda' ki'n ip.

¹¹ Ba' cham ji'xdha' jaroi' maakam tu'm kap duñia' dhi' na ñich jax chu'm mi' ba t̄i, pu gammiji pup jir pu chu'm ka', na gu' dhi' na bhaan ba k̄ik gu bhi'ñbak, dhi'r di' guch Xoi'kam.

¹² Ba' no't pu chu'm mu pai'p bam t̄i sia pai' na pix ja'k, jax ña pix chu'm gu bhi'ñbak jix bhaai' na bhaan mim k̄isa'. Siat chi sai' ba'aak bhaan mim k̄i, piam juk sobkoñxim, piam kut joodaix a'bhar jum sobkonak bham bhi'ñbaki, piam gu bapaiñum gui' na joidham jix a'bhar jix chooto totbik nax dha'ram nam̄ik, piam gui' nax u'uam totbik nax io'm jix dha'ra'.

¹³ Na gu' gu Dios ba' d̄ihl tai ki'n machia' no'r jix k̄i' gu jax chu'm na mi k̄isa' gu jaroi' jano' na pai' dhuuk jum t̄imo' dhi oi'ñga'n, jano' biix machia' gu Dios no'r jix k̄i' gu tu' nach jax dhuñia'.

¹⁴ No't jaroi' maadit jup duu gu tu', ba' cham mim̄i jano' na pai' dhuuk xi mim̄i'ñdha' gu Dios, makia' gu tu' ji'x na bhaan bipio'da'.

¹⁵ Gu' ba' no't gu' maa'n nat jax mi, cham tu' bhaan bi'ya', daipu' dhi'r mai'chik ga'n ka' na cham jum tulhiña', na gu' cham tulhiñchuda' gu Dios. Ba' ja'p ji buusnia' na jax gu jaroi' no't miji dir buusnik jim̄iññor no't ba mi gu ba'ki'ñ.

¹⁶ ¿Aapi'm aa chakui maat na pim ja'p ji buan

na jax gu chiop? Jir chiop ga'n japim dho aapi'm gu Dios, gio jam a'm tajaanix gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mdaga'n.

17 Bhaan ti niidhim ba' gu Dios dhi' dhi chiop. Ba' no't jaroi' iar, diilh gu Dios pu dooda' na jax ilhii'ñ.

18 Cham jir am na pim bix aixim kai'chdha', na pim gu' bhaan gai suulhgia'. No' jaroi' pui'm aa' na bix jix chu maat na jax ja'k tu tu'ii' ya' dhi oi'ñga'n, jum aa' na gampai'm ilhdha' ja'p na jax gui' nam pu cham tu' maat ni jix, na ba' mi' dhir tu' silhkam jix chu matdagim ba buusnia'.

19 Na gu' gu ja'tkam gui' nam bix aixim jix chu mamatdagim jum ilhii'ñ ya' dhi oi'ñga'n, buiñor gu Dios ja'p ji buusan am nam cham ja jur bia', na gu'p jum kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam: “Gui' nam jix chu mamatdagim jum ilhii'ñ ya' dhi oi'ñga'n, gu Dios dhi' bhaan jix bhai' ja bhaya' jano' na pai' dhuuk bhai' ba ja tikkada' nam jax ja'k tu jimia' ya' dhi oi'ñga'n.”

20 Gio ja'p iam ja'pnip jum kai'ch: “Jix bhai'x maat gu Dios nam pui' pix ja'k tu jim nam cham ja jur bia' gui' nam tiix chu mamatdagim xim ilhii'ñ.”

21 Ba' dhi' bhaan jix maati' na pur ja'ppix ka' sia ku jaroi' tii bhaan gø'kam jum taat gu tu' nax mat ka', na gu'r ya' kam ka' pix dhi oi'ñga'n gui' na tu' tiix mat ka'. Gu' ji na gu' aapi'm na pim jik ba ti jigi'ñ buiñor guch Xoi'kam, bix jam a'm jup tu tu'ii' na jik tu'x chu jai'ch.

22 Pui' na jax aañ jam buip tu'ii', sia gu Apoolos, sia gu Peegro. Sia dhi oi'ñga'n jir jam aapi'm ga'n, gio gu ii'mda', gio na pai' dhuuk jum aajim na pim ko'ya', gio xib dhi tanoolh nach ya ka dudua, gio gatuuk pai' nach ja'k ba oipoda'.

²³ Ba' aapi'm jup jir jich Xoi'kam ga'n, gio mi' dhir guch Xoi'kam, Dios buiñor jup tu'ii' ip.

4

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo na jax ja'k tu ja jimda' gui' nam jir tujuandam tugi'ñ ka' guch Xoi'kam

¹ Aach dai dhi' ki'n pix daraa nach ja aagi'ñdha' gu ja'tkam nam pu cham maatit na jax ja'k ilhii'ñ na tu duñia' gu Dios ja bui. Ba' pui' pim pix ja'k jich ilhii'ñdha' nach ja'ppix jir tujuandam tugi'ñ guch Xoi'kam.

² Na gu' na pim jax bax maat gu jaroi' no' tu' ki'n ba daa, jum aa' na pui' ja'k tu jimda' na tu' ki'n daaka' na ba' bhaan jix maati' ka' na silhkam jup kai'ch.

³ Ba' no' pim aapi'm jax jum aa', piam sia gu gø'gørkam no'm pui'm aa' nañ dñlh cham mi' pui' jim nañ jax tu a'ga, dhi' cham jax bua, na gu' sia aañ dñlh cham jir am nañ pu ti'ya' nañ mi' pui' jim piam ku gu' cham, gu' ja'pji dñlh gui' nat pu chu'm ki'n jiñ dhai.

⁴ Tii cham pai'x buam tu bua iñ panaas na ñich dir ti jii'ñ buiñor guch Xoi'kam, ku gu' cham tu' ji nañ ja'p kai'ñkam jup kai'ch nañ moox bhai' mi' pui' jim na jax jix aa' gu Dios, gu' ja'pji dñlh gu Dios na pu ti'ya' no' ñich mi' pui' jii piam ku gu' cham.

⁵ Ba' cham jir am na pim pui' titdada' gu jaroi' na mi' pui' jim na jax jix aa' gu Dios piam ku gu' cham, nat gu' chakui ja'k gi guch Xoi'kam na dñlh ja aagi'ñdha' gu ja'tkam na mit jax chu jii bix ji'ma'n, na ba' mi' dhir gu Dios jup ba tu ja makia' na tu'r ja mai'chik ka'.

6 Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, aañ tu jam a'gi'ñ na pim jax ja'k duñia' na ba'x bhai' tu jam jimia' gatuuk. Bix jañ jup xiñ aa' aañ diih nañ jax ja'k tu jim, gio gu Apoolos jañ bix jup xi aa', na pim ba' aapi'm mi' pui'p tu dagia'. Cha'pim bix aixim maakam ilhdhat kəkəkə' gu ñio'ki'ñ gu Dios, ja'pji na jax pix jum kai'ch na pim bhaan tu daa'ñchu'nda', na gu' bhaan pix gə'kam jum taat ka' gu jaroi' no' bix aixim maakam ilhii'ñ.

7 Cham jaroi' maadit jir diih ga'n gu' gu tu', gu Dios pix tu jam maak bix na pim ji'k tu' tu bia'. Cham jir am ba' na pim dhi' ki'n gə'gə'kam jum taat ka', na pim gu' cham diih jup tu bua.

8 Gə'gə'kam jum taatit pui' bam ilhii'ñ japim na pim jir jix chutumñigam, tu' pix bach ilhii'ñ japim ba', pu cham tu' bhai' ich panaas jam bui. Joidham chi no' pim silhkam gə'gə'kam ki'n darka' git nach jai' jam bim jup bar gə'gə'kam ka'.

9 Bix aixim tu'm ki'n pix bach chulhiiñ ich gu' aach nach ji'k jir noonbi'ñ guch Xoi'kam, panaas kut ju'ñdharam ja'k xich chuttuk gu Dios na pai' cham pik jich a'm ti niidhidha'. Pu kai'ñkam pix jir noonbi'ñ ich panaas guch Xoi'kam nach jich chulhiiñaimi ko'ya'. Gio gu ja'tkam panaas joidham jich ñidhat jich as am nach jich chulhiiñ, sia panaas diih gu noonbi'ñ gu Dios.

10 Sia bhaan jich as am panaas gu ja'tkam pui' nach jax ja'k tu jim. Pui' pix ja'k tu jim ich gu' ti na jax pix jix aa' guch Xoi'kam, gu' gui' pui'ch bia' am nach cham jich jur bia' ni ji'x. Aapi'm ba' pui' xi jam bia'kat am na pim jix bhai' jam jur bia', aañ taxchaabgi'ñ guch Xoi'kam na gui' pix pui' tu duiñchu'. Gio aapi'm na pim pui'm ilhii'ñ na pim

panaas jix io'm jix kaapak na pim buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam, aach ba' panaas cham. Gio nam cham tu' ka'm jich ñii'ñ aach gu ja'tkam, aapi'm joidham tu' ka'm jam ñii'ñ am.

11 Xib puich chulhiiñ ich ki'n gu bhio'gi', cham bhaai' nach pai' dñir u'ji gu tuumiñ ki'n tu saba'da', gam nach jix chanook ka'. Gio nach cham tu jajannulh, alhi'ch pix nach pui'x dha'npak oipoda' gít. Gam gu ja'tkam nam biix aixim buam jich chitdaidha' nai' ja'p. Gio na pu cham pai' bhaai' nach joidham xi chu oi'ñka' gít.

12 Gio dñilh jach gaagidha' nach pai' tu juanai mai'chia' gu tu' nach a'm jum aa'nda', jix momgon ka' ich nabap jurnik. Gio nach tu ja daañxi'ñdha' nax bhai' tu ja jimda' gu ja'tkam gui' nam giilhim jich chitdada' gio gui' nam xich bhaamkidhat jich gaagim nam xich koodak. Aach cham tu' bhaan jax jich aa' sia pik nar jax ka' gít.

13 Nam pai' dhuuk pu'ñi giilhim jich chitdada' gu ja'tkam, aach jix bhai' pix ja titdada'. Ja'ppix jich ilhii'ñ am ya' dhi oi'ñga'n na jax tu' tanaara', piam ja'p na jax gu koi' gui' na cham tu' ka bhaai'.

14 Cham tu'ñ ja'p kai'ñkam pui' ja'k mu tu jam ua'ñi'ñ nañ jax dhui bhaan pix jam xi irappu, gu' ja'ppi nañ dhi' bhaan pix jam aagi'ñ na pim ba'x maatit jiñ kaaya', nañ gu' xi jam joi'gi'n na pim jir jiñ maamar tuutu'm.

15 Na gu' sia kum jix jai'ch ka' gít ji'k mambhix miil gui' nam tu jam a'gi'ñdha' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, gu jam tataat tuutu'm cham tu' ja'kbui'x jai'ch ka'm gít. Daipu' aañ jix jai'ch nañ jir jam taat tu'm, na ñich gu' aañ tu jam a'gi gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na pim

ba' xib buiñor bap tui'dhi' guch Xoi'kam.

¹⁶ Ba' aañ xib soi' jam titda na pim mi' pui' jimia' nañ jax ja'k tu jim aañ.

¹⁷ Pu kai'ñkam jañich mijip xi jam joochxi gu Timoteo na tu jam a'gidha' nañ jax ja'k tu jimdat ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, gio nañ jax ja'k tu a'ga jai' kap gam nai' ja'p chichiop. Mi' pui' jim gu' dhi Timoteo na jax jix aa' guch Xoi'kam, giox joi'gi'n iñ ip aañ, na gu'r jiñ mar tu'm, pui' ku ñich ba' dhi' miji xi jam joochxi.

¹⁸ Gio sap aapi'm jai' dhit gë'gërkam ba xim ilhii'ñ ja bui gu jai' nam pui'p ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam nam ja'p jim aagit nañ cham mui' ka jim.

¹⁹ Matgim mui' ka jim iñ ji no' moox aa'nda' git guch Xoi'kam, mi'ñ ba' ja tigia' dhi' nam gë'gërkam jum taat no'm moo tu'x bhaigit jup kai'ch ka' ba' nam ja'p pix bix aixim kai'chdha' nam jax dhui gë'gërkam jum taat ja bui gu jai'.

²⁰ Na gu' gu jaroi' no' tu' silhkam bhaankam tu a'ga gu Dios, pui' ja'k tu a'gada' na jax ja'k bhaan jix maati' ka' na tu' silhkam bhaan ti niidhim gu Dios, cham tu' na ja'p pix tu a'gada' na jax pix ilhii'ñdha'.

²¹ ¿Ku gu' jax ji ja'k ilhii'ñ japim aapi'm na pim ji'k gë'gërkam jum taat? ¿Jix aa' pim aa nañ bhaamda' ki'n tu jam a'gidha' nañ pai' dhuuk mu jimda', ka' gu' nañ xi jam joi'mdat tu jam a'gidha'?

5

Na pui' ba ja tida' gu Paablo na cham jir am na jaroi' bhíbhüda' gu di'ñ'n tu'm

¹ Jup tum kai'ch na sap bhai' jam bui maadit guch Xoi'kam jügi'ñdham xi bhik gu di'ñ'n tu'm

bii'ma'n ba tu kio. Jir jix buam dhi' pui' na tu bua gu jaroi', ni kum cham pui' ja'k tu jim gui' nam cham ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam.

² Pix cham jax jum aa' pim panaas buiñor gu jaroi' na pui' ja'k tu jim, iam chi na pimit jix buam tiigik baabu bhai' dhir jam bui na git ba' cham jam bii'm ka oirida'.

³ Aañ ya' dir pu kai'ch na cham tu' kar kii' maa'nkam gu jaroi' nat bhii gu di'ii'n tu'm. Sia kuñ gu' cham bhammip tu'ii' jam bui gu maaxik, gu ii'mda' bhaan bhammip tu'ii' iñ.

⁴ Pui' pim xim aa'nda' nañ jam bii'm jup tu'ii' na pim pai' dhuuk maap jum jumpa'nda'. Gio gu' gu Dios jam tajaan gux Dhuudu' kam jix Uañ li'mda' na pim ki'n pu duñia' gu tu' na pu'ñim aagidha', dhi' ki'n japim bhaankam guch Xoi'kam

⁵ mu joochxidha' gu ja'ook gu jaroi' na bhai' pai' pui'x buam tu bua na ba' mu pu dooda' gu tukga'n na diihjax ilhii'ñ, katti pu'ñi ja'k iam soi'm ilhdha', siat ba' dai ii'mdaga'n jii buiñor guch Xoi'kam jano' na pai' dhuuk gio bhai'p jim.

⁶ Cha'pim joidham niidhat jix bhai'm taat ka' gu jaroi' no' pu'ñix buam tu bua. Cham jax ka ilhii'ñ japim gu' chi, no't gu' bix jup ba jam ia'ñ na jax bar jum kai'chdham na saak palhiip pix jum aa' gui' na ki'n gø' jabka' gu ariin no't jaroi' ba jip duu gu paan.

⁷ Baabu' pim bhai' dhir jam bui dhi' na ki'n jappukar gu paan, na gu' cham bhai' jam ia'dhi'ñ, ja'p ji buusan gui' nar bijik kam. Ja'ppix japim jir tu'm ka' na jax gu paan pui' gakhii'ñchix kam nam jax chu'm kua' gu Israel kam ja'tkam bhaan Paaskua ta'm. Guch Xoi'kam pui'p ji buusan gu'

nar di' gu kasnir bakaax na pui' bhaan Paaskua ta'm jup jum kua', nat gu' dhi' tuch ñamkix guch ua'tulhdhara' na mit sissapa bhaan gu u'uux na gai biit.

⁸ Na gu'x bhai' tu tatda' no'ch cham biina' gui' na ki'n jappukar gu ariin, nañ ja'pni kai'ñkam jup kai'ch nach jix bhai'ch chaat ka' cham tu' ki'n bhaan ji u'ua'tulhdhix kat. Jir ja'ppix paan gakdhi'ñchix kam ka' ich nach mi' pui' jiiimda' na jax jix kii' ka'm niil'ñ gu Dios.

⁹ Gui' na ñich biipi' dir mu tu jam ua'ñ, jup jam titda iñ na pim cham ja kii'galhi'ñdha' gui' nam jai' ja biim boppoda' gu u'uub nam cham jir ja bipna' ka', jir jix xidhuu gu' dhi' buiñor gu Dios.

¹⁰ Cham tu'ñ ja'p kai'ñkam jup kai'ch na pim cham pai' ka ja nii'ñdha' dhi' pu chu'm gu ja'tkam. Jum aa'nda' git gu' na pim ya' dir bubuakia' dhi oi'ñga'n na pim ba' cham pai' ka ja nii'ñdha', pui' na jax sia gui' nam ja'p pix jix chu aa'nda' nam git bixchu' xi chu bia'ka', piam gui' nam bixchu' ti iixi'ñdha', piam gui' nam biix aixim tu'm tu didios tuk.

¹¹ Ja'pji nañ ja'p pix kai'ñkam jup jam titda na pim cham tu' pui' ja'k jup tu jimda', ni ku pim am maap daraat tu kua'da' sia ku pui' kai'ch na pui'p ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam no' pim gu' niil'ñ na mui' ja biim boppo gu u'uub, piam ku pim jix maat na ja'p pix bixchu'x chu joi'ñ na git xi chu bia'ka', piam ku gu' biix aixim tu'm tu didios tuk, piam ku gu' bixchu' bhaan jix iatbi', piam ku gu' dai nax maim ka', piam ku gu' biix aixim ti iixi'ñ. Dhi' ji' pu chu'm gu ja'tkam jañ ja aagit jup kai'ch no'm jix jai'ch jam bui na pim cham ji'x ja bipnatda', ni

ku pim am ja biiim tu kua'da'.

¹²⁻¹³ Na gu' aañ dai gui' nam ti jüigi'ñ buiñor guch Xoi'kam nañ ja silhka'n, cham tu'ñ a'm bipio' nañ ja silhka'nda' gui' nam cham ti jüigi'ñ, dhi' diih gu Dios jix maat na jax ja'k ja silhkada'. Aapi'm ba' pu'ñi ip, mai' jootsa' pim gu jaroi' na pui' bhai' oirit jum ua'tulhi'ñ jam taagiob, cham tu' na pim bhai' pix pu nii'ñdha'.

6

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo nam jax ja'k tu jimda' ja bui gu gø'gørkam nam cham ti jüigi'ñ buiñor guch Xoi'kam

¹ No' maadit aapi'm na pim ji'k ti jüigi'ñ buiñor guch Xoi'kam tu' bhaan cham bhai' ua' gu jumai na pui'p ti jüigi'ñdha', cham jir am nam buiñor jimmida' gu jax chu'm gø'kam na cham ti jüigi'ñdha' na ba' tu ja a'gidha', gu' ja'pji daich Xoi'kam jüigi'ñdham nam maap xi chu a'gai.

² Jix maat japim gu' na aach nach ji'k buiñor ti jüigi'ñdha' guch Xoi'kam, jano' na pai' dhuuk jum tiimo' dhi oi'ñga'n, ja'kbui' kat tu ja a'gidha' ich biix gu ja'tkam gui' nam cham mi' pui' jimia' na jax jix aa' guch Xoi'kam. ¿Jax jach ba' duukat ja'kbui' kat jup ja kaichu' nam jax jich chitdada' mu dir bha ja'k?

³ Jix maat japim ip nach sia gu noonbi'ñ gu Dios ja silhka'nda' jano'. ¿Ya' gi ba' gu palhiip jup jum duukam no'ch cham jich gu'nguxi'ñ nach pu duñia'?

⁴ Cham jir am ba' na pim ja ga'ngada' gu gø'gørkam gui' nam cham ti jüigi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam no' pim pu'ñi cham bhai' kam u'ua' daich

Xoi'kam jügi'ñdham, nam gu' aach jich bui pu cham tu' bhaai' gui' nam pu'ñi cham ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam.

⁵ Siamri pim dhi' bhaan xim ga'ngat xix xi'irda' nañ jax jam titda, nam gu' tix jai'ch jam bui gui' nam ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam nam jix matda' nam jax ja'k tu jam a'gidha' no' pim pu'ñi cham bhai' kam u'ua'. ¿Ka'm ji gu' cham jai'ch aa?

⁶ Jir jix buam dho no'm cham bhai'm u'ua' daich Xoi'kam jügi'ñdham, gio pui'p jir jix buam no'm mu ja'p ba sulhikgim ja bui gu gë'gër kam nam cham ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam.

⁷ No' pim gi xi ñakoo' sia ku jaroi'x buam jam bua na pim cham dhi' bhaan jum kokdada' daich Xoi'kam jügi'ñdham, xi ñakoo'nda' pim sia ku jaroi' tu jam ixi'ñ.

⁸ Aapi'm gu' pui'p dooda' jaroi' no't jax jam dooda, cham ji'x nakgam jum ilhdha' pim. Jir jix buam gu' na pim daich Xoi'kam jügi'ñdham pui'm bua.

⁹⁻¹⁰ Iam gu'r cham pu tu't jiñ jaaduñ, cham ji'xkat aaya'm gu' buiñor gu Dios na pai' dhir bix kap jir gë'kam gui' nam pu'ñi bix aixim jix buam tu buada'. Pui' na jax gui' nam ganai' pix ja bix boppoda' mui' gu u'uub, gio gui' nam bix aixim tu'm tu didios tuk. Gio gui' nam jai' ja bix boppoda' gu u'uub sia kum ti ti bipna'. Gio gui' nam dai chichio'ñ maap boppoda' nam pui'ji dhui dñlh na maadit jir ubii ka'. Gio gui' nam bix aixim ti ixi'ñdha'. Gio gui' nam ja'p pix jix chu aa'nda' nam git bix aixim xi chu bia'ka'. Gio gui' nam daix maik ka'. Gio gui' nam bix aixim bhaan iatda'. Gio gui' nam bix aixim bhaan ja iatgidhat gu ja'tkam

dhi' kɨ'n ja mamai'chikda'.

¹¹ Jai' dhɨt pu'ñi ja'k tu jimdat japim na pim chakui ti jii'ñdhat buiñor guch Xoi'kam, gu' ji nat gu' ðiih guch Xoi'kam jam uañdhak gu jam ua'tulhdhara' pui' jam duu na pim jir ja'tkam tugi'ñ ka', gook ðit jamit pui' jam duu gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mdaga'n gu Dios.

Na pui' ba t'ya' gu Paablo na cham tu' pu kai'ñkam guch chutku' nach kɨ'n bɨx aixim jix buam tu buada'

¹² Cham jax bua dho ti sia kuch bɨx aixim pu tu bua nach jax ilhii'ñ ðiih nar joidham panaas, nach gu'x maat nat guch Xoi'kam bɨx jich a'mkam ba tu namki. Gu' pɨx ji na gu' jɨ'x pɨx jir am nach pu tu buada', cham tu' bɨx nach jax ilhdhidha'. Jir am nach pu tu buada' nach tu' ilhii'ñ ðiih nar joidham, dai pɨx nach bɨpi' xich ga'ngada' gu tu' nach jax ba ji ðuñia' no' cham jix chu tukgam tir jich iabu'.

¹³ Gio saak ja'pnip jir jum kai'chdham: “Pu kai'ñkam pɨx tu boopok ich na mim gaamuidha' gu koi'.” Piam ja'pni: “Pu kai'ñkam pɨx jix jai'ch gu koi' nach boopok am jum gaamu'.” Maaxik jir pui' dho, dai pɨx ji na gu' cham pai'ch matgilhdha' gu Dios pai' na duuk ilhdha', sia gu koi', na gu'r ya' kam pɨx dhi oi'ñga'n. Dhich chutku' ba' pu'ñi ip, pu kai'ñkam pɨx jup ðuñiix nach mi' pui' jimia' na jax jix aa' guch Xoi'kam na ba'ch a'm jup ti ñidhidha', cham tu' nach jix buam jum duukam jup tu buada'.

¹⁴ Gio na ba' no'ch pu'ñi mi' pui' jiiim na jax jix aa' guch Xoi'kam, gu Dios jich dhudua'ñdhai mi' dhir

jich baapmi'ñdha' pai' nach yassapka' jano' na pai' dhuuk dñilh pu ti'ya', ja'p nat jax dua'ñdhak bamii' guch Xoi'kam. Na gu' gu Dios bixchu'x bhaai' na pu tu duñia', na gu'r Ge'kam.

¹⁵ ¿Jix maat japim aa na aach nach ji'k ti jñigi'ñ ja'p ji buusan na jai'p jir bakxiga'n guch Xoi'kam dhich chutku'? ¿Jir am aa panaas nach guch Xoi'kam gu tukga'n mu ja'k bipnalhi'ñdha' bhaan gu ubii nar ganai' pix ka'? Jir jix buam ji matgim.

¹⁶ Jix maat ich gu' no't jaroi' biima'n ba boi gu pu chu'm, maa'n maa'nkam bap jum duñia' biima'n. Na gu' ja'pnim kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam: “No' mit maap ba tu oi'ñcha gu chio'ñ gio gu ubii, ja'p ji buusnia' nam maa'n maa'nkam jup jum duñia'.”

¹⁷ Gu' ba' guch Xoi'kam no'ch buiñor ba ti jñigi'ñ, pui' maa'n maa'nkam pix jup bap duuka' ich biima'n ii'mda' bhaan, nach gu' mi' pui'p ba tu daa'ñchu'nda' na jax gui'.

¹⁸ Ba' cha'pim nai' pix ja biim boppoda' gu u'uub, na gu' cham bhai' jam ia'ñdha' jam tutku' bhaan. Cham bhai' tu bua gu' dhi' pu chu'm gu ua'tulhdhara', na gu' silh jich chutku' am ja'k na tu ia'dhi'ñ, cham tu' pui' na jax gu jai' ua'tulhdhara' nap jix jai'ch.

¹⁹ ¿Cham maat japim aa sia na gu jam tutku' ja'p ji buusan na jax gu chiop na pai' dhir jum daan gu Dios? Jam a'm kio ba' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' gui' nat dñilh gu Dios jam tajaan na ba' pui' jam jurtudidha' na pim jax ja'k mi' pui' jii'mda', cham tu' na pim dñilh jix mat ka' gu tu' na pim jax duñiidha'. Dhi' bhaan jix maati' na cham tu'r aapi'm dñilh ga'n dhi jam tutku'.

20 Jano' nat pai' dhuuk xi jam joi'mdak jam tii'gik jam palhbui gu Dios na pim mu ja'k ba jii'mit na pim pai' gammiji mi' pup jum tulhii'ndha' git, jam saba'dak jup jam duu, giilhim jix dha'ram nam japimit. Ba' kapbhai' nat jix bhai' ba duu gu Dios, jix bhai' pim xi ja bhiichdhatgida' dhi jam tutku' na jax ja'k jix aa', gam na pim ba' diilh jix bhai'm taatit tu oi'ñka'.

7

Na ba ja aagi'ndha' gu Paablo nam jax ja'k tu jimda' gui' nam ti bipna'

1 Gui' na pimit bha tuñ ua'ñ, jiñ chikka pim no'r am na pim cham ti bipna' ka'.

2 Gu' pix ji na gu'x xijai na jaro'i nakga' na diilh oirida', nai' pix jix ja joidhat ba ja nai'ndha' gu u'uub. Piam no'r ubii, nai' pix jix ja joidhat ba ja nai'ndha' gu chichio'ñ, mi' pix pum ua'tulhdha' ja'xpix. Jir am ba' na maa'n xi gaagai gu jaro'i na bima'n tu kioka' na ba' cham pu'ñi nai'm ua'tulhi'ndha' no' gu' cham nakoo' na diilh oirida'.

3 Ba' gu jax chu'm chio'ñ piam gu jax chu'm ubii no' ba ti biina', jum aa' nam gammiji maap boppoda' daim bipnagim.

4 Na gu' gu ubii gu tukga'n, cham tu' diilh jir tukga'n ka', gio gu chio'ñ gu tukga'n, cham tu' diilh jup jir tukga'n ka'. Biix gook maa'n tuuku'p duuka'm gu' daim bipnagim.

5 Jix bhai' kai'chit jam ba' maap boppoda' pai' nam duuk ilhii'ndha', cham tu' na maadit cham aa'nda'. Gio gu'r am ip nam gook dit xi chu a'gai no'm jix aa' nam jik tanoolh cham maap boppoda', no'm gu'x aa' nam soi'm ilhdhat dai gu Dios

buiñor ka xi chu dañia'. Ba' na pai'm aaya' nam pai' dhuuk juugit tu daasa', mi' dhir maa'n nam jax jix bhai' kai'chit maap boppoda'. Na gu' no'm mik cham maap boppo, cham maati' ka' no'm moo nakga' nam ti bii'm jix bo'iik ka', ka' ba' gu' dhi' bhaan ja mai'chii gu ja'ook bam ua'tulhdha' am.

⁶ Ba' dhi' nañ ji'k jax jam titda, nañ jam aagi'ñ pix na jax ja'k jir joidham, cham tu' nañ jam chianit jup kai'ch na pim pui' duñia'.

⁷ Ba' ja'p jañ jup ilhii'ñ na pim git bii'x di'dilhdhim oipoda', ja'p na pim jax jiñ chitda na pim jiñ chikka. Pui' pim git jup jir di'dilhdhim ka' ja'p na jax aañ, na pim cham tu' ka ga'ngada' gu jaroi' na pim bii'ma'n tu kiicha', ni ku pim pui'm aagit ka oipoda'. Gu' ji nat gu' gu Dios bii'x ji'ma'n jich a'm ti tii nach jax ja'k duduaka' ya' dhi oi'ñga'n, jai' dhit maakam tu't jam ya duduaka', gio jai' maakam ip.

⁸ Pui' na jax gu chichio'ñ gio gu u'uub nam pur di'dilhdhim, aañ chiix aa' nam git pui' di'dilhdhim ba bi'ya', sia gui' nam ba ko'iix gu ja bipna'.

⁹ Gu' ji no'm gu' cham nakoo' nam diilh oipoda', jix io'm jir am nam xi ja gaagai gui' nam ja bii'm tu oi'ñka', na gu' cham jir am no'm dai bhaan ti ti'ñcho nam ti bii'm jix bo'iik.

¹⁰ Gu' ba' gu u'uub gui' nam ba ti bipna', pu gammijim ja bii'm ba tu oi'ñka' gu chichio'ñ gui' nam ba ja oi'ñ, cham tu'm kam ji'dilhka'nda'. Pui' ja'k jix aa' gu Dios, cham tu' aañ diilh nañ pui'x aagit jup kai'ch.

¹¹ Gu' ba' no't gu' maadit dhi ubii jax dhuuk tu' bhaan mai' ma bua gu chio'ñ gui' na ka oi'ñdha', jir am na pui' diilh ba oirida', cham tu' jumai ka

ga'ngada'. Gu' ba' no' gu'x aa' na chio'ñ bii'ma'n tu kioka', gio gui' gaagaix bhai'p tida' na jax chu'm bii'ma'n tu kiokat, cham tu' na jumai ga'ngada'. Sia gu chichio'ñ pui' ja'k jum aa' nam duñaia' nañ jax ja'k ja aagi'ñ gu u'uub.

¹² Ba' jai' gu chichio'ñ nam ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, no'm gu ja bipna' cham ti jügi'ñ, no' gu' cham pai' jax kai'chit jix aa' na bii'ma'n tu kioka', jir am na gammiji pu bii'ma'n tu kioka', cham tu' na mai' xi buaji. Dhi' aañ dülh pix nañ pui' ja'k ilhii'ñ nar joidham, cham tu' na pui' ja'k tu aagix buiñor gu Dios.

¹³ Gu' ba' no' gu' gu ubii ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, ba' gu binga'n chio'ñ cham ti jügi'ñ, gu' ji no' gu' pui' cham jax jup ji kai'chit jix aa' na bii'ma'n tu kioka', jir am nam pui' gammiji maap jup tu oi'ñka', cham tu'm mai'm i'iabuda'.

¹⁴ Na gu' sia ku cham ti jügi'ñ gu chio'ñ, bix gook ja a'm ti niidhidha' gu Dios, na gu' bix gook jix u'uañ ja ni'ñdha' sia ku dai gu ubii ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam. Gu' ba' no' gu' gu chio'ñ ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, gu ubii ba' cham, pui' maa'n na jax bix gook ja a'm jup ti ni'ñdha' gu Dios, na gu' gu chio'ñ ti jügi'ñdha'. Gio mi' dhir gu ja maamar maa'n na jax ja a'm ti niidhidha' gu Dios, cham tu' na cham kiki' a'aalh jup ba ja bia'ka'.

¹⁵ Ba' no' gu' gu chio'ñ piam gu ubii na cham ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam pix ji kiksa na pui' kai'ch na cham ka aa' na bii'ma'n tu kioka' gui' na ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, jir am nam jum jidilhkada' nam ba' cham dhi' bhaan jum kokdada'. Na gu' aach nach ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam cham jir am no'ch tu' bhaan jix buam jich

aa', gu' ja'pji nach gammijix bhai'ch chaat ka'.

¹⁶ Na gu' gu ubii na ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam cham mat ka' no' moo jax chu'm tanoolh pui'p ti jü'ñdha' gu binga'n chio'ñ, ka' ba' gu' cham. Piam gu chio'ñ na ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, cham mat ka' no' moo jax chu'm tanoolh ti jü'ñdha' gu binga'n ubii, ka' ba' gu' pu cham ji'xkat.

¹⁷ Ku gu' aañ ja'pjani nañ jam guguuxi'ñ bix na pim jik kap maap jum jumpadat daan guch Xoi'kam, na cham jax bua sia jax ña pim ja'k tu oi'ñka', pix ji no' pim mi' pui' jiiim nat jax ja'k jix aagak jam a'm ti ti gu Dios na pim tu jimda' jano' dir na pimit pai' dhuuk ti jü'ñ buiñor guch Xoi'kam.

¹⁸ No' pimit jai' dhit ti jü'ñ buiñor guch Xoi'kam na pimit pu bam matgilh na pim jir Israel kam ja'tkam, cham jax bua sia kum bix jix maat na pim matgilhdhix. Piam ku pimit gu' cham matgilhdhix kam ti jü'ñ buiñor guch Xoi'kam, pui' pim dho cham jum matgilhi'ñdha'.

¹⁹ Na gu' cham jax bua sia ku jaroi' matgilhdhix nar Israel kam piam ku gu' cham, gu' ja'pji no' ti jü'ñdhat buiñor guch Xoi'kam mi' pui' jim na jax jix aa'.

²⁰ Maa'n na pim jax tu jimda' nat jax ja'k jix aagak jam a'm ti ti gu Dios na pim tu jimda' jano' dir na pimit pai' dhuuk buiñor ti jü'ñ guch Xoi'kam.

²¹ Ba' jaroi' maadit no't ti jü'ñ buiñor guch Xoi'kam no'r tujuandam pui' cham namkidhat am, sia pui' cham jax jup jim aagit mi' pui' xi jimda' na jax jix aa' gu Dios. Piam kut gu' jotmoda' jax xix bhaaigi na buusnia' mi' dhir na pai'r tujuandam, jir am na buusni maa'n na jax mi' pui' jimda' na

jax jix aa' guch Xoi'kam.

²² Na gu' guch Xoi'kam pix na pui' tu duñia' na ba' buusnia' mi' dhir na pai'r tujuandam ka', dai ba' gui' pix bar tujuandam tugi'ñ ka'. Gu' ba' gui' na pu pui' ti jii'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, na cham pai'r tujuandam ka' pui' cham namkidhat am, dhi' ja'p ji buusnia' na panaas bar tujuandam tugi'ñ ka' guch Xoi'kam pui' cham namkidhat.

²³ Jum aa' gu' nach dai guch Xoi'kam pix bar tujuandam tugi'ñ ka' no'ch buiñor ba ti jügi'ñ, cham tu' jumai. Jich xaba'dak jup jich dhuu gu' gu Dios nat jich a'mkam muu guch Xoi'kam nach mu ja'k ba jii'mit nach pai' gammiji mi' pup jich chulhiiñdha', giilhim jix dha'ram nam jachich nat ba' bach bubuax mi' dhir.

²⁴ Pui' kuñ ba'p jam titda aapi'm jiiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan na pim maa'n na pim jax ja'k tu jimda' nat jax ja'k jix aagak jam a'm ti ti gu Dios na pim tu jimda' jano' dir na pimti pai' dhuuk ti jii'ñ buiñor guch Xoi'kam.

²⁵ Gu' ba' gu u'uub gio gu chichio'ñ nam pur di'dilhdhim, cham pai' jax jiiñ jurtu'n gu Dios nañ jax ja'k xi ja titdada', dai diilh pix jañ ja'pni ilhii'ñ no'm iam diilh pui'p ilhii'ñdha' git nam ba' mi' pui' xi jimii, nam gu'x maat nañ aañ jix io'm bax kabaak nañ buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam, katti ba' iam jiiñ jügi'ñdha' am.

²⁶ Nam git pui' di'dilhdhim ba oipoda', cham tu'm ka ja ga'ngada' nam jaroi' ja biim tu kiicha', na gu'x chu xijai ya' dhi oi'ñga'n bhaan no'ñ ba ti biina'.

²⁷ Gu' ba' no' gu' gu jax chu'm chio'ñ piam jax chu'm ubii ba ti biina', cham jir am na mai'

buppada' gu binga'n, pu biima'n tu kioka' nam ji'x juugit duduaka'. Piam ku gu' cham ti bina', jix io'm jir am na pui' diih ba oirida'.

28 Tii cham tu'r ua'tulhdhara' dho sia kut jax chu'm chio'ñ gaagak gu ubii biima'n ba tu kiicha, piam gu jax chu'm ubii no't oidhak biima'n ba tu kiicha gu chio'ñ, dai pix ji na gu' nam pai' dhuuk tii maap ba tu oi'ñka', bix aixim bax chu xijai ka', bhaan pix bam tulhiiñdha' am. Dhi' bhaan jañ ba' tii cham aa' na pim ti bipna' ka'.

29 Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, ja'p jañ kai'ñkam jup jam titda nach ya' dir ja'p ja'k cham tu' bhaan kach chulhiiñdha' git, nach gu' dhi' bhaan pix jich chukgi'ñ ka' ba' panaas nach tii mi' pui' xi jiidma' na jax jix aa' guch Xoi'kam, gui' na cham ka mikiidha' na gio bhai'p jim. Ba' aañ pu ja titda gui' nam ji'k ti bipna', ja'p jam tu jimda' nam panaas pu cham tu' ti bipna' ka' git.

30 Gio jai' no'm tu' bhaan jix buam jum aa', ja'p jam jup tu jimda' nam panaas jix bhai'm taat. Gu' ba' gui' nam jix bhai'm taat ka', ja'p jam jup tu jimda' nam panaas jix buam jum aa'. Gio jai' dhit no'm bixchu' tu saba'dat tu bia', ja'p jam tu jimda' nam panaas pu cham tu' bia'.

31 Gio jai' dhit no'x bhai' tu jam jim ya' dhi oi'ñga'n bhaan na pim dudua, ja'p japim tu jimda' na panaas pu cham bhai' tu jam jim, na gu' dhi oi'ñga'n nach ya' ni'ñ xib, gatuuk cham pai' matgilhia'.

32 Tii cham aa' iñ gu' na pim bixchu' bhaan jix buam jum aa'nda' kuñ ba'p jam titda. Na gu' gu jaroi' no'r diihdhim, dai gu Dios buiñor jix buam

jum aa'ntugit gaagidha' na jax ja'k mi' pui' jimda' na ba'x bhai' ji buusnichgida' buiñor.

³³⁻³⁴ Jax dhui na gu' gui' nam ti bïpna' ka' dai bhaan jujurtika' am gu tu' na ya' dhi oi'ñga'n jix chu jai'ch nam gaagidha' nam jax ja'k jix bhai' ji bubuakidha' ip ja bui gu ja bïpna', ba' cham jixkat jix bhai' mi' pui' jimia' am na jax jix aa' gu Dios. Chichio'ñ jañ ja aagit jup kai'ch gio gu u'uub.

³⁵ Cha'pim jax jum aa'nda' nañ ja'p kai'ñkam jup jam titda na cham jax jix bhaai' na mi' pui' jimia' na jax jix aa' gu Dios gu jaroi' no' ba ti bïna', ja'pji nañ bhaan jam aagi'ñ na gu Dios pik jix io'm jum aa' nach bïpi' buiñor jix bhai' ji bubuakidha', cham tu' bïpi' gu tu' na ya' dhi oi'ñga'n jix chu jai'ch.

³⁶ Ba' no' jaroi' ilhii'ñ nax bhai' ji chu buusnia' na bïma'n tu kiicha' gu jax chu'm ubii na bax mat ka', jir am nam maap xi chu oi'ñchai, dai no' mit ba aich na jik oidha' bia' kam tum kikiichar, na gu' dhi' cham tu'r ua'tulhdhara'.

³⁷ Gio gu jaroi' no' ilhii'ñ na nakga' na dïlh oirida', na cham tu' jax jum aa'nda' na jaroi' pui' chian piam na mi' pai' pui' tu aagix, ja'pji dïlh no'x chaat nar dïlhdhim ka', jix io'm jix bhai' tu jimia' ya' dhi oi'ñga'n na ka duaka', na gu'x io'm jir joidham gu dïlh no'ñ oiri.

³⁸ Jir am ba' gu jaroi' no't bïma'n tu kiicha' gu ubii gu jax chu'm na bax mat ka', gu' pix ji na gu'x io'm jir am gu jaroi' no'r dïlhdhim.

³⁹ Gu ubii no' ti bïna', ja'p ji buusanda' nam maap buupulh ka' daim bïpnagim nam jix dudu-aka'. Ba' no't gu chio'ñ ma muu, ja'p ji buusnia' nam bam do'ñcho'. Mi' dhir ba'x bhaai' na gu ubii

jumai oidhai gu chio'ñ bii'ma'n ba tu kiicha', dai na pui'p ti jii'gi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam.

⁴⁰ Piam ku gu' dñlh pu ba bi'ya' na ba'x io'm jix bhai' tu jimda'. Ja'pniñ ja'k pi'x ilhii'ñ aañ, nañ gu' ti jii'gi'ñ na pu'ñi ja'k jup ilhii'ñ gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' nañ a'm jup tui'dhi'.

8

Na baja aagi'ñdha' gu Paablo nam jax ja'k buada' gu koi' gui' nam ja'ppi'x didios jup duiñxim ja titki'ñ gu ja'tkam

¹ Ba' xib jañ bhaan jup xi chu jam a'gidha' na pim jiñ chikka na pim jax ja'k buada' gu koi' gui' nam didios jup duiñxim ja titki'ñ gu ja'tkam. Bii'x ji'ma'n jix maat ich dhi' na jax jir jum duukam, gu' pi'x ji na gu' nach tiix chu mamatda', bhaan pi'x g'e'gerkam jich chaat ka' ich. Ba' no' gu'ch a'm jup tu'ii' gux chu joi'gi'n, dhi' bhaan kabkaidha' ich nach jix io'm buiñor ti jii'gi'ñdha' guch Xoi'kam.

² Na gu' gu jaroi' no' pui'm aa' na panaas jix bhai'x maat gu tu', cham tu' silhkam jix bhai'x mat ka'.

³ Gu jaroi' ba' na daanda' gu Dios, jix bhai'x mat ka' ip gu Dios na dhi' buiñor tu daan, jix joi'mdat ba' bhaan ti niidhidha'.

⁴ Jix maat ich nam gu didios jup duiñxim pur cham tu', nam gu' pu cham dudua ni palhi'p, pur cham tu' ip ba' sia gu koi' gui' nam ja titki'ñ. Maa'n pi'x jix jai'ch gu' gu Dios duakam aach nach jix maat.

⁵ Jai' gu ja'tkam didios ja bia'ka' am sia tu' na pi'x na bha ja'p jix maax jix dhaam piam tu' na

ya ja'p jix jai'ch dhi oi'ñga'n bhaan, gø'gørkam ja ilhi'i'ñ am.

⁶ Gu' ji na gu' aach nach ji'k ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, bax maat ich na maa'n pïx jix jai'ch gu Dios duakam nat jup tu duu büx na ji'k tu'x chu jai'ch, dhi'r jich Gi'kora' aach. Pu kai'ñkam pïx ya' dudua ich dhi oi'ñga'n bhaan nach dai gui' pïx buiñor jup tui'ñgida'. Gio maa'n pïx jup jix jai'ch guch Xoi'kam nar jich Gø'kam tuk, dhi' nat bhaankam jup tu duu büx gu Dios na ji'k tu'x chu jai'ch, pui' na jax aach nach ya' dudua.

⁷ Jai' dhit gui' nam xib ba ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, ja bui tu daanit am gu didios jup duiñxim jano' nam cham ti jügi'ñdhat, ba' chakui bhai' maat am sia gu xib na jax pik ja'k jir silhkam. Ja'p jum aa' am nam dudua pui' ji chu't gu didios jup duiñxim, jix buam ilhi'i'ñdha'm ba' nam pai' dhuuk tii kua'da' gu bakaax nam ja titki'ñ gu ja'tkam, dai pui' ja'k jum aagit kua'da'm gu', ua'tulhdhara' ilhi'i'ñ am.

⁸ Jax dhui na gu' cham tu' dhi' ki'n jich a'm ti niidhidha' gu Dios gu jax chu'm koi' nach kua'da'. Nach gu' cham tu' dhi' ki'n jir jix u'uañ ka' no'ch tu kua' gu tikiix kam koi', ni kuch cham dhi' ki'n jich ua'tulhdhidha' no'ch cham tu kua'.

⁹ Ku gu' aapi'm na pim ji'k jix bhai' bax kaapak na pim ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, jum aa' na pim cham ja taagiob tu kua'da' gui' nam chakui bhai' kaapak buiñor guch Xoi'kam, sia ku pim gu' aapi'm jix maat na cham xidhuu gu jax chu'm koi'.

¹⁰ Na gu' no't jaroi' maadit aapi'm na pim jix bhai' bax kaapak buiñor guch Xoi'kam, mu jimik pai' nam tuut gu didios jup duiñxim mi' ba ji chu

juu gu koi' na mi' tikiix, no' gu' mi' dhir ja'p mum ni'i'n gui' na cham kabaak buiñor guch Xoi'kam, jai' dho mummip ba tu jugia'.

¹¹ Ba' sia kup aap jix maat na cham jax bua sia kup tu kua', gu jumai pui'm aa'nda' nam dudua pui' ji chu't gu didios jup duiñxim, mi' dhir ba' pu cham ka ti jii'gi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, sia kut gu' tii diilh guch Xoi'kam jix joi'mdak bhaan ti tii gam nat pui' tii bhaankam jup muu. Aap ba' bar jum kuiñcha ka' na mai' ba gixia'.

¹² Gio gu' aach nach bax kaapak buiñor guch Xoi'kam, no'ch pu'ñi tu kua' piam tu' no'ch jax bua ja ni'i'ñchudat gui' nam cham bhai' kaapak buiñor guch Xoi'kam, jix buam jum aagit jich ñii'ñdha' guch Xoi'kam, nach gu' ua'tulhdhara' tir ja iabutu'nda' gu ja'tkam tugi'ñ.

¹³ Jum aa' ba' nañ cham tu' ja taagiob kua'da' gu jax chu'm koi' gui' nam chakui bhai' kaapak ka' buiñor guch Xoi'kam, no'ñ gu'x maat nam dhi' ki'n jum ua'tulhdha'.

9

Na baja aagi'ñdha' gu Paablo na jax ja'k tu jimda' gu jaroi' no'r nobii'ñ guch Xoi'kam

¹ Aañ jix maat jiñ jur am bhaan na pim biix ti jii'gi'ñ nañ aañ jir nobii'ñ guch Xoi'kam, jix bhaai' ba' nañ pu tu duñia' jax ñañ ja'k ilhi'ñdha' nar joidham, maaxik diilh jiñ buupui ki'n tii ñich gu' guch Xoi'kam. Ba' aapi'm bhaan jix maati' nañ gui' bhaankam tu juan, na pim gu' buiñor ba ti jii'gi'ñ na ñich tu jam a'gi. Jir jiñ mai'chik japim ip ba' aapi'm.

2 Gu' ba' no'm gu' jai' kap guch Xoi'kam jügi'ñdham pui' ilhii'ñ nañ cham jir nobii'ñ guch Xoi'kam, cham jax bua, na pim gu' aapi'm ba xiñ maat. Dhi' bhaan jix maati' gu' na pim ji'k buiñor ba ti jügi'ñ guch Xoi'kam nañ maaxik jir nobii'ñ.

3 Ba' aañ ja'pni ja titda gui' nam ji'k jix buam ilhii'ñ nañ jax ja'k tu jim:

4 Jix bhaai' nañ mi' dhir tu kua'da' gio nañ mi' dhir tu io'da' gu tu' na ñich pai' ba tu jua.

5 Siax bhaai' nañ mi' dhir maadit xi baidhai gu ubii' gui' na buiñor ba ti jügi'ñ guch Xoi'kam na ba'r jiñ bina'tu'nda'. ¿Tii' na ba' gu Peegro gio gu jai' noonbi'ñ guch Xoi'kam, gam sia gu diih sispidhi'ñ guch Xoi'kam?

6 ¿Ka' aach aa ba' dai gook dit dhi Bernabee cham jir am nam tu' ki'n jich palhbui'ñdha' gui' nam ba ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam?

7 Jix maat japim gu' na cham ji'xkat jax chu'm sandaarui'x diih tu namki'ñ gu tu' na ki'n duaka'. Gio gu jaroi' na ti isda' gu uubas, mi' dhir ga'rat ki'n tu kua'da'. Gio gu jaroi' no' ja bia' gu kakaasnir, mi' dhir ja suussat io'da' gu bii'm, piam na ga'rat ki'n tu kua'da'.

8 Cha'pim jax jum aa'nda' nañ diih pix pui' ilhdhat jup kai'ch, gu' ja'pji sia na pui' ja'k tu aagix na tu ua'ñix mi' nat pai' tu ua'nak gu Moisees.

9 Ja'pnim kai'ch: “Cha'p bulhdhatu'nda' gu chiñii'ñ gu tuur nap pai' dhuuk tu kaipi'nda' gu tiriik na ba' jai'p ko'iidha'.” Ba' cham tu' ja'p kai'ñkam pui' ja'k tu aagix na ba' dhi' bhaan jix maati' ka' na gu Dios jix io'm jix ja joi'gi'n gu tutuur,

10 gu' ja'pji aach nach jir ja'tkam. Na gu' na ji'k

jax tu aagix, aachi' nach jir ja'tkam nach mi' pui' tu daa'ñchu'nda' na ba'x bhai' tuch jimda'. Gio gu' gu jaroi' na ti ixia' gu tiriik, pu kai'ñkam ti ixia' na ba' mi' dhir mai'chia' ip gu tu' na bhaan bipio'da', gio gu jaroi' na tu kaipga' pui' ip.

¹¹ Ba' pu'ñi ip aach nach tu a'ga gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, ja'p ji buus na chich ti ii na chich tu jam a'gi. Gu' ba' na pim gu' aapi'm ba ti jii'gi'ñ, dai na pim bach siispatgida' nach tu' ki'n duduatsgida', na gu' dhi' ba' bar jich mai'chik ka'.

¹² Jir am ip dho no' pim ja siispatu' gu jai' na mit tii cham tu jam a'gi gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, dai ji na gu' aach pik jix io'm jum aa' na pim gammijich siispatgida' na chich pik tu jam a'gi, nach ba' dhi' ki'n duduatsgida'.

Cham jach pai' dhuuk dhi' bhaan tu jam a'gidhat sia kuch gu' tiix maat, tu nakoo'nda'ch pix nam ba' cham maakam ilhdhai gu ja'tkam bhai' ji bhaaku'ch bui nach nai' ka tu a'gim gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam.

¹³ Gio gu'x maat japim ip na gui' nam ji'k chiop tu juan, mi' dhir jum palhbui'ñka' am chiop nam ba' xia'ñdhidha'. Pui' na jax gui' nam mi' tu juanda' nam pai' ja koodat gu sasoi' makgirxi'ñ gu Dios, mi' dhir gu bakaax nam kua'da' nam ba' siamri ki'n duduatsgida'.

¹⁴ Pu'ñi ip ba' gui' nam nai' tu a'ga gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, Dios pix diilh mi' ja tuttu' gu' nam ba' dhi' bhaan tu juanat mi' dhir mai'chidha' gu tu' nam ki'n duduatsgida'.

¹⁵ Gu' ji na gu' nañ jax ba kai'ch nach cham pai' dhuuk jax jam titda gu pui' ja'k, ni sia xib kuñ

cham pu kai'ñkam mui'p ba tu jam ua'ñi'ñ nañ jix aagıt na pim tu' bhai' xiñ joochxidha'. Jax dhui nañ gu' aañ dhi' ki'n jix bhai'ñ chaat nañ jir nobii'ñ guch Xoi'kam, pu dhi' ki'n jix bhai'ñ chaatıt mukia' iñ sia kut gu' cham ji'xkat jaroi' tu' ki'n jiñ xiis ya' dhi oi'ñga'n.

16 Gio cham tu'ñ dhi' bhaan gø'kam jiñ chaat nañ tu a'ga gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, nañ gu'x maat nat gu Dios pix jiñ a'm ti tii'gik jiñ chia nañ dhi' bhaan tu juana'. Ja'p chi cham bhai' tuñ jimia' no' ñich cham pu duu.

17 Gio gu' cham pai' jax jiñ chii'n gu Dios nañ tu' namki' nürada' mi' pai' maa'n kap xi chu a'gai, ni kut cham pai'ñ chikka no'ñ jix aa' nañ nai' tu a'gara' ka' ba' cham. Ja'pji nat jiñ joot nañ nai' tu a'ga'.

18 Pui' ba' pix nañ jax ba kai'ch nañ dai dhi' ki'n jix bhai'ñ chaat ka' nañ tu a'ga gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam cham ji nürat gu tu' nam gıt jiñ makia' gu ja'tkam mu dir bha ja'k. Gio nañ ja'pni kai'ñkam jup kai'ch ip nañ cham tu' bhaan jup jiñ buixdhat gu tu' nañ a'm bipio'da' gıt nañ jir nobii'ñ guch Xoi'kam.

19 Ja'p pix ji buusan ba' nañ jir tu ja juandam tuk gu ja'tkam pui' pix cham jiñ ñamkidhat, sia kuñ gu' tii cham pai' jaroi'r tujuandam tugi'ñ gu maaxik. Gio gu' gu ja'tkam pix diilh nañ ja mai'chim gui' nam ji'k ti jii'ñdhim buiñor guch Xoi'kam nañ tu ja a'gi'ñ, cham tu' na moo cham tu'ñ a'm jup bi'iim. Tiiñ jiñ dhakoo'ñdhatu' ba' nañ tu ja a'gi'ñchu', nañ gu'x aa' nam gıt mui' ti jii'ñdha'.

20 Ba' ja'pni chu't jañ ja mai'chim: Nañ pai' dhuuk ja buip tui'ka' gu Israel kam ja'tkam, pui'ñ

ja'k xi chu jimda' nam jax tu jim nam ba' cham jax jiñ chitdada', mi' dhir jañ ba' bhai' ji ja mai'chia' nañ bhai' ji chu ja a'gidha' nam ti jii'ñdha' buiñor guch Xoi'kam. Tu' ka'm jañ xi chi nii'ñdha' na ji'k jax tu aagix gui' nat Moisees tu ua'nak, sia kuñ gu' aañ dñlh cham tu' mi' pui' ka tu daa'ñchu'.

21 Gu' ba' no'ñ ja buip tu'ii' gui' nam cham mi' pui' tu daa'ñchu' na jax tu aagix gui' nat Moisees tu ua'nak, pui'ñ ja'k jup tu jimda' nam jax tu jimda' dñlh, ja'p jañ xi dhuukat na ji'k jax tu aagix nam ba'ñ kñgalhdha', sia kuñ gu' aañ dñlh pix jix maat nañ mi' pui' jim na jax jix aa' gu Dios, nañ gu' mi' pui' jim nat jax tu jii' guch Xoi'kam na ya' xi oilhimik dhi oi'ñga'n bhaan. Mi' dhir ba' dai nañ bhai' ji chu ja a'gidha' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ nañ ba' ba ja mai'chia' gui' nam ji'k ti jii'ñdha'.

22 Ba' no'ñ ja buip tu'ii' ip gui' nam chakui bhai' buiñor ti jii'gi'ñ guch Xoi'kam, pui'ñ ja'k jup tu jimda' nañ panaas chakui bhai'p ti jii'gi'ñ, aañ gu' nañ jax dhui dhi' bhaan ja palhbuidha' nam jax ja'k jix bhai' kaapaka' nam ti jii'gi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam. Ba' pu'ñi sia pai' nañ jup tui'ñgida', nañ jax ja'k ja nii'ñdha' gu ja'tkam nam tu jimda' gu mi' kam, pui'ñ ja'k jup ba tu jimda' nañ ba' bhaan ja mai'chia', kat jam chi iam pu'ñi ja'k jai' dhit ti jii'ñdhai jimia' buiñor guch Xoi'kam.

23 Bñx aixim jañ gaa'ñchu' nañ jax ja'k ja kaichdha' dhix bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam gu ja'tkam, jix joojoidhat jañ tu ja a'gi'ñ, na gu' maaxik jir pui' na jax jum kai'ch. Jix aa' iñ gu' tii nam git bñx gu ja'tkam mi' pui' tu dagia' na jax jum kai'ch, nam cham tu' bñx aixim tu jimda'.

24 Gio ja'pni ip na pim jax bax maat jiñ jaaduñ, nam pai' dhuuk mu ja'p pai' titbiada' gu ja'tkam nam bapo'da', cham tu' bix tu mai'chia' am jik nam maap boopoya', maadit pix gu jax chu'm na tu mai'chia' jaroi' nax io'm jix milhdha' ka'. Aach ba' pu'ñi titbiadam ki'n jup ji buan nach jik buiñor ti jigi'ñ guch Xoi'kam nach ya' ka dudua dhi oi'ñga'n bhaan. Jum aa' ba' nach jix bhai' mi' pui' xi jiumda' nach ba' mai'chia' gu tu' nar jich mai'chik ka' gatuuk.

25 Na gu' gui' nam bax chitbik ka', biipi'x bhai' bam duña' am nam jax ja'k titbia' nam ba' cham buam pix jum buada' jano' na pai' dhuuk bar bhaan ka'. Gio nam pai' dhuuk pik ba titbiada', dai dhi' bhaan nam titi'ñchoka' nam jax ja'k jum buidha' nam ba'x bhai' pu duñiidha', nam gu' cham am bua' no'm bix aixim jum aa'ntu'. Ba' dhi' ya' pix dhi oi'ñga'n kam nam jix mai'chik ka' gu tu' nam ba'm dikoo'ñdhatgida' nam jix bhai' mi' pui' xi duiñchu'nda', gatuuk maa'n na jax dibaa' gu'. Aach matgim ja'pji gui' nach jix mai'chik na cham jixkat dibaa', na gu'r jix dhaam kam.

26 Gui' pix nañ jix mai'chim aañ nañ ba'ñ dhakoo'ñdhatu' nañ tii gaa'ñchu' nañ jax ja'k jix bhai' ji buusnia' buiñor gu Dios, na gu' dhi' ja'p ji buusan nañ milhchu'. Jix maat iñ nañ cham tu' tu' kub pix tiiñ dhakoo'ñdhatu' nañ milhchu', gu' ja'pjix maat iñ nañ tu mai'chia' gatuuk.

27 Mi'ñ pui' tii xi jim na jax ja'k jix bhai' ji chu buusnichgida' nam ba' mi' pui'p tu daa'ñchu'nda' gu ja'tkam, xiñ chulhiñaidhat iñ na jax aa'. Na gu' no'ñ aañ diilh maakam tu duiñchu', cham tu' pui' nañ jax ja aagi'ñ gu ja'tkam, aañ pix diilh cham tu'

kí'n ji bi'ya' gatuuk buiñor gu Dios.

10

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo na cham jir am na jaroi' buiñor tu daanda' gu jax chu'm dios jup duiñxim

¹ Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, ti'ñchokat japim jano' na mit guch bopxi kat mi' bubua gø' suudai' iraab, nam pai' Bi' Suudai' ti tiiti' bix pix gu ja'tkam, gio nat ja ii bo gu Dios tibiaa' kí'n.

² Dhi' ja'p ji buus na mit kí'n jum bopko gu tibiaa' gio gu suudai' mi' na mit pai' bubua nam ba' mi' dhir dai gu Moisees pix ba kaichgida'.

³ Gio bix maap tu juu mit gu koi' gux dhaam kam nat Dios tu ja maa.

⁴ Gio gu suudai' gux dhaam kam bix maap ii mit ip, maa'n a'ai' cha'm dir bubua nam giilhim bax chanook. Ba' gu a'ai' gui' nat bhaan dir bubua gu suudai', jir di' pix guch Xoi'kam na pu ja oi'ñ jano'.

⁵ Gu' ji na mit gu' mui' cham mi' pui' jii guch bopxi kat nat jax tii ja tii'n gu Dios nam tui'ñgida', koi mit ba', pui' mi ja'p pup biit gu ja tutku' gampix jix chu gak kir.

⁶ Ba' dhi' pui' nat jax chum duu jano', dhi'ch bhaan mui' xich ga'ngada' no'r am pui' nat jax tu ja dooda guch bopxi kat. Ba' no't gu'x buam tu ja dooda, dho cham jach pu chu't na mit jax ja'k tu jii gui', cham jir am nach bhaan jujurtika' gu tu' na cham jir kí'.

⁷ Cham jir am nach ja bui tu daanda' gu didios jup duiñxim, na mit gu' dhi' pu chu'm kí'n koi jai' dhit guch bopxi kat jano'. Ja'pnim kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu jano' kam: "Xi

dharaibuk jamit ma tu juu gu ja'tkam gio na mit bhai' ji maik, mi' dhir jamit jix io'm bñx aixim bhai' ji chu duu na tu' cham jir kii'."

⁸ Sia cham jir am nach ganai' pix ja biim bop-poda' mui' gu u'uub, ja'p na mit jax tu duu jai' dhit guch bopxi kat jano', koi mit maa'n oo'm daman baik miil gu maa'n tanoolh cha'm.

⁹ Sia cham jir am nach tu' bhaan mamai'chikda' gu Dios ja'p na mit jax tu duu ip jai' dhit jano' guch bopxi kat, koi mit ba' na mit ja kikii' gu kooko'.

¹⁰ Sia cham jir am no'ch cham ti jügi'ñ nach mi' pui' jimia' jax ña tiich chitdada' gu Dios, ja'p na mit jax jup tu jii jai' dhit guch bopxi kat jano', ja koi ba' gu nobii'ñ gu Dios gui' na pu chu'm ki'n daa na ja koo'nda' gu ja'tkam.

¹¹ Ba' pu kai'ñkam jup tu ua'na mit ip jai' dhit guch bopxi kat jano' kam nach ba' pu'ñi bhaan jix mat ka' na tu' cham jir kii' aach nach yammi bar kukga'n ka' pix ba'. Nach gu' dhi' bhaan ba' bax maat na mit tu' bhaan cham am buak dhi' ki'n koi jai' dhit guch bopxi kat nach ba' aach cham pui'p tu jimda'.

¹² Ba' aapi'm na pim ba ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, no' pim jix maat na pim mi' pui' jiiim na jax jix aa', maa'n dho na pim jax mi' pui' jiiimda', xi chi ñidhat japim na pim cham tu' bhaan gai suulhgia'.

¹³ Gio gu' aapi'm na pim ba ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, cham jixkat ja'xbui' bhaan tu jam mai'chia' na pim jix cham nakoo'nda', aagix pix na pim jix jix ñakoo' jam tutku' bhaan. Jam palhbui'ñchu' gu' gu Dios na pim jaroi' soi'm ilhdhat buiñor ti jügi'ñ, gui' jam gu'nguxdha' jam tutku'

bhaan na pim ba' nakga' gu tu' na bhaan tu jam mai'chia'. Maa'n ba' na pim jax buiñor ti jügi'ñdha' guch Xoi'kam na xi chu jam mai'chi.

¹⁴ Pui' kuñ ba'p jam titda aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan na pim cham tu' ka ja daanda' gu ja'ppix didios jup duiñxim.

¹⁵ Jix maat iñ na pim aapi'm jix maatit jiñ kēēñ jaaduñ nañ ji'k jax jam titda, na pim gu' aapi'm jir jix chu mamatdagim.

¹⁶ Nach pai' dhuuk maap jich jumpadai xi tax-chaabgidhai gu Dios tu i'ya' gu biñ i'lhich bapaas ta'm nach bhaan ti'ñcho' guch Xoi'kam jano' nat pai' dhuuk jup tu ii ja biim gu noonbi'ñ, biix maa'n nach jax chu'm i'ya', na gu' dhi' bhaan jum ua'rgidha' gu i'ra'n guch Xoi'kam. Gio nach pai' dhuuk ta'tak jich jaixdhai tu jugia' gu paan gakdhi'ñchix kam, pui' maa'n nach jax pix biix jup jugia', na gu' dhi' bhaan jup jum ua'rgi'ñ gu tukga'n guch Xoi'kam. Biix ba' maa'n nach jax chu'm jugia' gio nach tu i'ya' nach pai' dhuuk pu'ñi soi'ch ilhdhat maap jich jumpada' nach bhaan ti'ñcho' guch Xoi'kam.

¹⁷ Ba' maa'n pix gu paan jach a'lhich jaisat kua' biix dhit sia kuch jax jir mui', nach gu' biix maap dai guch Xoi'kam buiñor ti jügi'ñ. Na gu' pu'ñi ba'r jum duukam kat kua'da' ich gu paan na bhaan jum ua'rgi'ñ na dhi'r bakxiga'n guch Xoi'kam nach jaroi' buiñor ti jügi'ñ biix dhit, dhi' ba' bhaan jix maati' nach biix dhit maa'n tuuku'p duuk biima'n.

¹⁸ Gio ja'pni ip, na pim jax jix maat nam tu buada' gu Israel kam ja'tkam, nam xi makgixidhai gu Dios gu bakaax, diilh jam ba

jugia' gatuuk. Dhi' ba' bhaan jix maati' ka' nam buiñor jup tui'dhi' gu Dios, nam gu' maap tu kua'da' gu bakaax.

¹⁹ Ba' dhi' cham tu'ñ ja'p kai'ñkam jup kai'ch nam gu didios jup duiñxim tu'x bhaai', ni kuñ cham tu' ja'p kai'ñkam jup kai'ch na gu bakaax nam ja titki'ñdha' dhi didios jum tütgidam jix io'm jir jix kii' ka', cham tu' pui' na gu ja'ppix bakaax.

²⁰ Gu' ja'kbui' kat ji nañ ja'pni kai'ñkam jup kai'ch na gui' nam cham ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, gu jajo'k nam tu ja titki'ñdha' nam pai' dhuuk tu ja titki'ñdha', cham tu' gu ja didios tuk, gu' ji nam gu' gui' cham mat ka'. Pui' kuñ ba' aañ cham aa' na pim kua'da' gu tu' nam ja titki'ñdha', na pim gu jajo'k pix ja biim tu kua'da'.

²¹ Cham jir am gu' na pim bhaan tu io'da' gu bapaas ga'n guch Xoi'kam gio bhaan gu ja bapaas gu jajo'k. Ni ku cham jir am na pim maap jum jumpadat kua' gu paan na pim bhaan titi'ñcho guch Xoi'kam gio no' pim jimmi mu ja'p nam pai'p jum jumpadat ja daan gu jajo'k gui' nam cham ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam.

²² ¿Ka' pim ji gu'x aa' aa na bhaamu'ch bui gu Dios? Jix maat ich gu' nach pur cham tu' buiñor, jich chulhiñchuda' ba' pai' na duuk ilhii'ñdha' no'ch tu' bhaan cham am बातु'.

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo na cham tu' biix jir joidham gu tu' nach jax buada'

²³ No' pim jai' dhi' jax kai'ch: “Xib biix aixim jix bhaai' nach pu tu duñia' nach jax ilhii'ñ nar joidham, nach gu' buiñor ba ti jügi'ñ guch Xoi'kam.” Jir pui' dho ti, dai pix ji na gu' cham tu' biix jir am

nach pu tu buada' nach ji'k tu' ilhii'ñdha' nar joid-ham panaas, nam gu' cham tu' bix pui'p ilhii'ñdha' guch Xoi'kam jügi'ñdham gui' nam chakuix io'm jix kaapak nam ti jügi'ñ. Cham tu' bix ki'n ja palhbui'ñka' ba' gu tu' nach jax buada' nam jax ja'k jix io'm ki'n kaapakaidha'.

²⁴ Jum aa' gu' nach ja palhbui'ñchu'nda' gui' nam pu'ni kax mamoi'k nam bui'ñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam, cham tu' nach kuupit pu tu buidha' jax ñach ilhdhidha' aach nach bax kaapak nach ti jügi'ñ.

²⁵ Jix bhaai' dho na pim saba'dai jugia' gu bakaax mu ja'p na tum ga'ra, dai na pim cham ti tikkat ni na pim pui' jim aagit no' tikiix kaat ka' ba' cham.

²⁶ Jix maat ich gu' na Dios pix jup jir duñii'ñ gu bakaax, bix jir tu gui' ga'n gui' na ji'k tu'x chu jai'ch dhi oi'ñga'n bhaan.

²⁷ Gio no't jaroi' jam baidhak na pim tu koi'po' kia'mi'ñ sia ku gu' cham ti jügi'ñ bui'ñor guch Xoi'kam, aapi'm cham jax ji chi'ji xi chu jugai jax chu'm koi' nam jam bhiidha', cha'pim jax jum aagit no'r am na pim jugia' ka' ba' cham.

²⁸ Jii' ji no't gu' jax dhuukat jax jam tii'n na tikdhix kat ja bui gu didios na ba' cham jir am na pim jugia', na pim ba' cham dhi' bhaan gammiji pup jix buam jum aa'nda'.

²⁹ Gui'ñ jup ja titdat jup kai'ch nam kax mamoi'k nam bui'ñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam, cham tu' aapi'm na pim bax kaapak. Na gu' sia ku pim jai' dhit cham jax ilhii'ñ gu bakaax gui' nam didios jup duiñxim ja titki'ñ, cham mat ka' pim no' jai'p jam bim jii'm am gui' nam chakui bhai' kaapak ka'

nam ti jüigi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam. Pui' ba' pïx jix bhai' na pim pu cham kua'da' no'm ba jam aagi'ñ na tikiix kat gu tu' nam jam bhiidha' no'm ba tu jam onbagi'ñ.

Cham jir am dho tii sia aañ jiñ bui na moo cham jup bhaai' nañ jugia' gu tu' na xiñ ñii'ñ pïx gu jumai nax buam ilhdha'.

³⁰ Na gu' no'ñ aañ taxchaabgidhat gu Dios kua' gu tu', ¿jax ku ba'x buam jum aagit jup jiñ ñii'ñdha' gu jumai?

³¹ Jum aa' dho ba' na pim bïpi' xim ga'ngada' na pim jax ja'k jix bhai' ji bubuakidha' ja bui gui' nam chakui bhai' kaapak ka' nam ti jüigi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam. Bïpi' pim xim ga'ngada' gu tu' na pim ba ji jugia', piam gu tu' na pim ba ji i'ya', gam bïx aixim tu' na pim jax buada', na pim gu' pu'ñi ja'k ba' bïx maap jix bhai' ji bubuakidha' buiñor gu Dios gui' nar Gê'kam.

³² Piam pui' na jax gui' nam jir Israel kam ja'tkam no'm jam nii'ñ gu tu' no' pimit jax ba ji dhuu, no' pim jix maat nam buam ilhdha', cha'pim pu buada'. Sia ja bui gui' nam cham jir Israel kam, gam sia ja bui gui' nam ti jüigi'ñ buiñor guch Xoi'kam nañ jax ba kai'ch. Bïx sia jaroi' na pïx no' pim jix maat nam jix buam ilhdha' gu tu' na pim jax bax dhuñiik ka', cha'pim pu buada'.

³³ Na gu' aañ gu tu' nañ jax buada', bïpi'ñ jix bhai' xiñ ga'ngada' no' moox bhai' ji buusnia' ja bui gu jai' piam ku gu' cham, nañ gu'x aa' nam pui' buiñor jup jimia' guch Xoi'kam, sia kuñ gu' aañ tiix maat na pur cham tu' sia tu' na pïx.

11

¹ Pui' pim ja'k tu duiñchu'nda' na pim jax jiñ ñii'ñ aañ nañ tu duiñchu', nañ gu' aañ ya' dir ja'p ja'k pui' pix jup tu duiñchu' nat jax ja'k tu jii guch Xoi'kam jano' na ya' xi oilhimik.

Gu Paablo na bhaan ba tu a'ga' nam jax ja'k tu jimda' gu u'uub

² Ku gu' aañ jix bhai'ñ chaat ji na pim gammijiñ chi'ñchot mi' pui' jiim nañ jax jam aagi'ñ.

³ Ba' ja'p jañ jup xi jam aa'ñdham na pim git ba' mi' pui'p xi jimii: Pui' nach jax tu' ka'm ñii'ñ aach guch Xoi'kam nach jir chichio'ñ, pu'ñip jum aa' nam tu' ka'm ja ñii'ñdha' gu u'uub gu ja bipna'. Guch Xoi'kam pui' tu' ka'm jup ñii'ñ gu' gu Dios.

⁴ Pui' ku ba' gu chio'ñ no' tu' ki'n iinaat gu ma'oo'n tu daan piam no' bhaankam gu Dios ja aagi'ñ gu jai'ch Xoi'kam jii'gi'ñdham na jax ja'k jix aa', dhi' ja'p kai'ñkam pui'm duuka' na cham tu' ka'm ñii'ñdha' guch Xoi'kam.

⁵ Gu' ba' gu ubii no' cham jup iinaat gu ma'oo'n tu daan buiñor gu Dios piam no' pui' bhaankam jup tu a'ga, dhi' ja'p kai'ñkam pui'm duuka' ip na cham tu' ka'm ñii'ñdha' gu chio'ñ gui' nar binga'n ka'. Ja'p pix ji buusanda' gu' nax dhaapkam jii'kix ka' gu ma'oo'n no' cham iin.

⁶ Ba' no' gu' gu jax chu'm ubii cham joi'ñ na iinka' gu ma'oo'n na pai' dhuuk pu'ñi tu daanda' buiñor gu Dios, jix dhaapkam dho xim jii'kai no' cham xi'ir gu pui' ja'k. Piam no' gu'x xi'ir, xim iinaat do.

⁷ Gu chio'ñ cham jir am na iinka' gu ma'oo'n, nat gu' gu Dios pu chu'm jup duu na jax chu'm diilh na ba' tu' ka'm niidhat buiñor tu daanda'. Ba' gu ubii

no'm iin̄, dhi' bhaan jup jix maati' ka' na tu' ka'm ni'i'n̄ gu chio'n̄ gui' nar b̄inga'n ka'.

⁸ Nat gu' gu Dios cham tu' gu bakxiga'n gu ubii alhi'ch ñkdhak jup duu gu chio'n̄, gu' ja'pji gu chio'n̄ nat alhi'ch ñkdhak jup duu gu ubii.

⁹ Gio cham tu' gu ubii nat b̄ipi' jai'chdhir nat ba'p ba jai'chdhir gu chio'n̄, gu' ja'pji gu chio'n̄ nat b̄ipi' jai'chdhir nat ba'p ba jai'chdhir gu ubii na ba' bar b̄inga'n ka'.

¹⁰ Pu'n̄i pi'x kai'n̄kam ba'm aa' na gu ubii xi iin̄at gu ma'oo'n na pai' dhuuk pu'n̄i tu daanda', gio na ba' dhi' bhaan jix maati' ka' na tu' ka'm ja ni'i'n̄ gu noonbi'n̄ gu Dios.

¹¹ Gu' ji na gu' xib nach ba ti j̄igi'n̄ buiñor guch Xoi'kam, maa'n nach jax pi'x jich ilhii'n̄dha' b̄ix. Nach gu'x maat na cham ji'xdhat jai'chdhihia' gu ubii no' cham jai'ch gu chio'n̄, ni gu chio'n̄ ku cham ji'xdha' jai'chdhihia' no' cham jai'ch gu ubii.

¹² Na gu' sia kut gu Dios jup duu gu b̄ipi' kam ubii bhaan dir gui' nat pui' b̄ipi'p duu ip gu chio'n̄, xib b̄ix gu chichio'n̄ nam ji'k jix jai'ch bhaan dir maaxir jamit gu u'uub. Maa'n ba' nam jir ji'x pi'x gu ubii gio gu chio'n̄, gam sia b̄ix na ji'k tu'x chu jai'ch ya' dhi oi'n̄ga'n giox dhaam ja'k, na gu' Dios pi'x jup jir tu duñii'n̄ b̄ix.

¹³ Di'lh japim ba' xim ga'ngada' no'r am na gu ubii tu daanda' buiñor gu Dios pui' cham jim iin̄at piam ku gu' cham.

¹⁴ Na gu' maaxik ya' nach jax ja'k tu jim xib, jix xi'iraam tui'ka' gu chio'n̄ no't xi chi'tbilh gu kuupa'n,

¹⁵ gu' gu ubii cham, sia kur t̄e't̄e'b gu kuupa'n, nat gu' maaxik pu pui' ja'k ya do'n̄cho gu Dios na ba'

ki'n iĩnka' gu ma'oo'n.

¹⁶ Gu' ba' no' gu' jaroi' maadit cham maat na jax pik ja'k xi dhuñia' dhi' nañ jax kai'ch, no' gu' dai nat bhaan pix ba ji ñiokbo, aañ ya' dir pu titda nach daipu' pu'ñi ja'k jix maat nar joidham, cham jach jax chu'm jumaix maat. Sia jai' kap gui' nam pui'p ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam, daipu' pu'ñi ja'k jix maat am nar joidham.

Na bhaan ba tu a'ga' gu Paablo jano' nat pai' dhuuk tu juu guch Xoi'kam jurnik kam bhaan Paaskua ta'm

¹⁷ Dai ja'p tu'm ki'n jañ cham tu'x bhai'ñ chaat jam bui, panaas na pim pai' dhuuk ti maap jum jumpa'nda', cham bhai' jam ia'dhi'ñ, cham tu' na pim dhi' ki'n kaapakaim na pim ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam.

¹⁸ Bii'pi'ñ ja'pni mui' ji kii'sa' nañ tu jam a'gidha': Jup jiñ chitda am na sap na pim pai' dhuuk ti maap bam jumpada', cham tu' maap maa'n ñi'ook jup duuka' pim, ji'k sap maap ja'p ja'k jumpax ka' pim gio jai' ja'p ja'k ip, jix bhaak ka' pim sap pui' ji chu't. Pix am ti jii'gi'ñ iñ ba' aañ na pim silhkam pui'm bua.

¹⁹ Gio gu' maaxik jup jum aagit na pim pu'ñim ji'dilhkada' na pim ba' bhaan matgilhia' na pim jir jaroi' dha' gui' na pim tu' silhkam kaichu' guch Xoi'kam.

²⁰ Ja'p tē kēē iñ gu' na pim dhi' ki'n cham maa'n ñi'ook kap duuk na pim jai' dhit cham pui' ka duiñchu' na jax ja'k jum aa' na pim tu kua'da' gu jurnik kam, na pim bhaan titii'ñchoda' guch Xoi'kam jano' nat tu juu jurnik kam bhaan Paaskua ta'm.

21 Jai' sap b̄ipi' ba tu koi'chgida' pim sia kut chakuim ai na pai' dhuuk tu daaxix ka' na pim b̄ix maap tu jugia', gam sap jai' bax maik ka' pim. Bhai' sap xi ja n̄idhat japim gu jai' nam jix bh̄ogit mi ja'p jup darka' nam t̄i t̄i n̄irda' nam aaya' na pai' dhuuk pik tu daaxix ka'.

22 ¿Kux cham tu oi'dha' pim aa na pim mu pu xi chu jugai no' pim pui'x bhio' gio na pim mu pu xi io'ji gu tu' na pim jix ñaa ku pim ba' mummip bam xi'irappuidha' na pai'm aa'nda' na pim soi'm ilhdhat tu jugia' gio na pim tu i'ya'? Ja'p japim moo cham tu' ka'm t̄i n̄i'ñ. Ja'p jum aa' pim nañ jix bh̄ai'ñ chaat jam bui pui' na pim jax jum bua.

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo nat jax ja'k tu juu guch Xoi'kam jurnik kam bhaan Paaskua ta'm (Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lk. 22:14-20)

23 Pui' ñich ja'k jam aa'ñ gu' nañ jax ja'k jix maat nat tu juu guch Xoi'kam jurnik kam bhaan Paaskua ta'm, palh̄ip iam b̄ipi' dir nat ba' moo ba iattulh maadit gu nobii'ñ. Ja'pni ja'k tu duu: B̄ipi' xi dhaagik gu paan

24 xi chu taxchaabgidhak buiñor gu Dios nat ba' ta'tak jaisak mui' xi ja maa gu noonbi'ñ jup xi ja t̄idak: “Dhi'ñir jiñ chuuku' na ba tu maakix nam mu'aa' na ba' aapi'm jix bh̄ai' tu jam jimia'. Pui' pim tu buada' na pim ba' bhaan jiñ chi'ñchoka'.”

25 Ba' na mit xi jugaak gu paan, guch Xoi'kam jup xi dhaagik maa'n gu alhi'ch ja'aa na mi jim gu biiñ gui' na uubas ki'n jup duñiix jup ja titda gu noonbi'ñ: “Dhi'ñi biiñ jir jiñ i'ñir na ki'n bhaan jix maati' ka' na xib dir maakam ba tu aagix ka' jam

bui. Pui' pim jup tu buada' na pim ba' bhaan jiñ chi'ñchoka'."

²⁶ Pui' ku ba' aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, na pim pai' dhuuk tu kua'da' soi'm ilhdhat gu paan jurnik kam gio na pim tu io'da' gu biiñ alhi'ch ja'aa ta'm, ja aa'ñdhat jup jum buada' pim gu ja'tkam nat jax kai'ñkam muu guch Xoi'kam. Gammiji pim pui' pu tu buada' jano' juugit na pai' dhuuk gio bhai'p jimda' guch Xoi'kam.

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo na jax ja'k jum aa' nam tu't tu kua'da' nam pai' dhuuk bhaan ti'ñchoka' guch Xoi'kam

²⁷ Gu jaroi' ba' na pu'ñi cham mi' pui' duiñchugit tu kua'da' gu paan gio na tu io'da' gu biiñ nat jax ja'k duu diilh guch Xoi'kam jano' nat pai' dhuuk tu juu jurnik kam bhaan Paaskua ta'm, dhi'm ua'tulhdhidha' buiñor guch Xoi'kam, na gu' nañ jax ba kai'ch na dhi' pix bhaan jum ua'rgi'ñdha' gu tukga'n gio gu i'ra'n.

²⁸ Ja'pni ja'k jum aa' na pim tu't tu kua'da' gio na pim tu io'da': Bii'pim xi chi'ñchoi na pim jax kai'ñkam jugia' gu paan gio na pim jax kai'ñkam i'ya' gu biiñ, na pim pai'x bhai' xi chi'ñcho' na jax jir jum duukam ka' na pim ba' ba jugia' gio na pim i'ya'.

²⁹ Na gu' tulhiiñchuda' gu Dios gu jaroi' no' ja'p pix kua' gu paan gio gu biiñ no' ja'p pix io' cham jum matda' ir. Jum aa' na bii'pim x mat ka' na gu paan bhaan jum ua'rgidha' gu tukga'n guch Xoi'kam gio gu biiñ na bhaan jup jum ua'rgidha' gu i'ra'n.

³⁰ Dhi' pu kai'ñkam mui'x kako'k japim jam tutku' bhaan na pim pu'ñi cham mi' pui'

duiñchugit tu kua'da' gio na pim tu io'da' jurnik kam na pim tii bhaan ti'ñchoka' git guch Xoi'kam, jai' ba ko'iix am.

³¹ Na gu' no'ch jix bhai'x maat nach jax kai'ñkam jugia' gu paan gio gu biiñ nach kai'ñkam i'ya', cham tu'ch chulhiiñchu'nda' gu Dios.

³² Pu kai'ñkam jich chulhiiñchu'nda' gu' gu Dios na bhaan tiich aagi'ñdha' nach tu' bhaan cham am bua'tgida', kat jach chi ba' maatii mi' dhir cham pui' ka tui'ñgida'. Tiix aa' gu' gu Dios na git nim maa'n ku mu ja'k bh#ya' nam pai' gammiji mi' pup jim tulhiiñdha', mi' nam pai' ja'k bh#ya' gui' nam cham ti jii'ñdha' buiñor guch Xoi'kam.

³³ Ba' aañ xib ja'pni jam titda aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan: Xim nin#rat japim na pim pai' dhuuk pu'ñi maap ba ji chu jugia' jurnik kam na pim bhaan ti'ñcho' guch Xoi'kam, na pim pai' b#x mi' xi aaya' pai' na pim jum jumpada' na pim ba' maap bhai' ji chu jugia' gu paan gio gu biiñ na pim tu i'ya'.

³⁴ Pu xi chu jugai pim jam ki'aam jai' dhit no' pim jix bhio' na pim ba' cham jix bhio'git mu jii'mda' pai' na pim tu jugia', na gu'x bhai'm aa' gio soi'm ilhdhat na pim tu jugia' na ba' gu Dios cham ka jam tulhiiñchu'nka'. Ba' gu jai' na pim jiñ chikka na jax ja'k jix bhai' na pim tu duñia', jano'ñ jam aagi'ñdha' nañ pai' dhuuk d#lh mu jim.

12

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo na b#x aixim tu'm tu maak gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'

1 Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, aañ jix aa' na pim jix mat ka' na bix aixim tu'm tu maak gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' gu tu' na pim jix aa'nda' nar jam a'mkam ka' na pim ba' dhi' bhaan tu juana' bhaankam gu Dios.

2 Jano' na pim chakui ti jii'ndhat buiñor guch Xoi'kam, bix aixim bhaan jum ua'tulhi'ndha' pim, ja daanda' pim gu didios jup duiñxim nam pu cham tɛ kɛɛ ni ji'x ni nam pu cham tu ñiok.

3 Gu' ba' xib na pim ba ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam, jam a'm bap tui'dhi' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'. Dhi' ba' pui' jam jurtu'nka' na pim cham bhaamut ka aa'nda' guch Xoi'kam, pui' pix ja'k ba jam jurtu'n nar jam gɛ'kam tuk, na gu' bixchu'x bhaai' na pu tu duñia' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'.

4 Ji'k nam mi' pai' ti jii'gi'ndha' buiñor guch Xoi'kam, bix aixim tu'm jir ja a'mkam ka' gu tu' nam jax dhuñia', gu' ji na gu' maa'n pix gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na bix aixim tu'm tu maak.

5 Gio gu tu' nam bix aixim bhaan ba tu juanda' bix ji'ma'n, jir maada'n pix guch Xoi'kam nam jaro'i' bhaankam tu juanda'.

6 Gio gu Dios bix aixim tu'm bhaan jup jich aagi'ndha' na bixchu'x bhaai' na pu tu duñia', tii maa'n pix jix jai'ch gu Dios gui' na pu'ñi bixchu' bhaan jum ua'rgi'ñ, na gu' maaxik bixchu'x bhaai' na pu tu duñia'.

7 Bix ji'ma'n jich makia' ba' gu Dios gu tu' na bhaan jix maati' ka' nach a'm tajaanix gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' nach ba' dhi' ki'n maap jich gu'nguxdhidha'.

⁸ Jai' dhit gui' nam ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' ja maak gu matda' nam ba' bix aixim jix chu maatit ja aagi'ñdha' gu jai', jai' ba' jup ja maak gu matda' nam ba'x io'm tuukab ja'k xim ga'ngat jup ja aagi'ñdha' gu jai'.

⁹ Jai' ba'p ja maak nam jax ja'k jix io'm ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, gio jai'p ja maak ip nam jax ja'k ja duduadhi'ñdha' gux kako'kkam.

¹⁰ Gio jai'p ja maak na jax ja'k bixchu'x bhaai'n ka' nam pu tu buada' nam tu' cham pai' dhuuk pu chu'm nai'ñdha' gu ja'tkam, gio jai' ja maak ip nam jix oo' ñiokda' nam pai' dhuuk bhaankam tu a'gada' gu Dios. Gio jai' ja maak ip nam ja aagi'ñdha' gu jai' nam jax ja'k tu jimda' no' silhkam jix Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mdaga'n gu Dios ja a'm jup tui'dhi', gio jai' ip gui' na ja maak nam ja aagi'ñdha' gu jai' nam jax ja'k tu jimda' no' cham ja a'm jup tui'dhi' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mdaga'n gu Dios. Jai' ba' na ja maak nax bhaai'n ka' nam jumai ñi'ook ki'n daanda', jai' am ip ba' gui' na ja maak nam jix maatit kékéké' pu'ñi gu jai' ñiiñio'k.

¹¹ Ba' daipu' maa'n gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na tu maak bix dhi', gio diilh ip gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na makia' jaroi' na ilhii'ñdha' gui' na jax chu'm bar a'mkamun' ka' ba' na pu tu duñia'.

Na pui' ba ja tñda' gu Paablo nam maa'n tuuku'p duuk nam jik buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam

¹² Bix nach jik ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, ja'p ji buusan nach jir maa'n maa'nkam pix. Na gu'

maaxik gu tuuku' nach jax bax maat, sia ku mui' tu tuttuuidhix gui' na ki'n tu juan, bix maa'n tuuku'p tu'ii'. Pu'ñi ba'p tu'ii' ich buiñor guch Xoi'kam nach ji'k buiñor ti jügi'ñ.

13 Na gu' jai' dhit gui' nam buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam jir Israel kam ja'tkam am, jai' ba' cham. Gio jai' dhit jir tujuandam am pui' cham ji ja namkidhat, jai' ba' cham ip. Gu' ji na chich gu' maa'n maa'nkam pix jup jich dhuu jano' nat pai' dhuuk jich a'm jum tajaa gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' bix ji'ma'n. Maa'n pix gu' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' nat jich chajañ gu Dios, ja'p ji buus nat ki'n jich bopko.

14 Ba' pui' nañ jax ba kai'ch, guch chutku' mui' tu tuttuuidhix nach ki'n tu juan, cham tu'r maada'n pix. Bix ji'ma'n aagix ip nam tu' jax buada'.

15 No'm gu' tu ñiokda' git dhich chooton, ba' jax kai'ch maadit: “Aañ cham tu' bhaan bipio' dhi tuuku', nañ gu' cham tu'r nobii'ñ.” Ba' dhi' cham tu' na moop jir pui' ka' sia ku pui' kai'ch, na gu' dhi' pix tuuku' bhaan tu daagich jup kai'chdha' na jax chu'm bhaan tu daa'nka' gu nob na aa'nda'.

16 Piam kum gu' guch ñaanak tu ñiokda' git, ba' jax kai'ch maadit: “Aañ cham tu' bhaan bipio' dhi tuuku', nañ gu' cham tu'r bui'ñ.” Sia cham tu' na moo pui'p ba tu tui'ñgida', na gu' dhi' pix tuuku' bhaan jup darka' gu buupui na jax chu'm ka'm bhaan tu daa'nka' dñilh.

17 Gio gu' no' daich bui ka' git bix na ji'x jir jich chuuku', cham te keke'ch git. Gio no' gu' daich ñaak ka' git ip, cham ti i'bhida'ch git.

18 Gu' ji na gu' gu Dios dñilh jix maat na tu' tum aa', bhai' pu tuch chuttui ba' nat pai' ilh dñilh.

19 Gio gu' cham tu' jai'ch ka' git guch chutku' no' git daich buupui jai'chdhilhia' piam daich ñaak.

20 Gu' ji nat gu' pui' ja'k jup jich dhuu gu Dios nach jax ja'k bar tu'm ba'. Sia ba' ku b̃ix aixim tu'm tuch chuttuidhix nach ki'n tu juanda', b̃ix maap maa'n tuuku'p duuk ich.

21 Gio gu' no' moop tu ñiokda' git guñ bui, cham jir am na jax chitdada' guñ ñob na cham tu' ki'n palhbui'ñ, ni guñ mo' ku pui' titdada' guñ chooton no' moo pui'p tu ñiokda' git, b̃ix maa'n nam jax pix jum papalhbui'ñ gu'.

22 Na gu' sia kut ji'k gampai' tuutu'm jich a'm tu tuttu gu Dios, dhi' pik jix io'm jich palhbui'ñ.

23 Giox bhai' bua't ti'ii'ñka' ich gu tu' nach cham tu' bhaigim nii'ñdha', gam gu tu' nach jix xi'irgi'ñdha'.

24 Cham tu' ja'xbui' pui'x bhai' ja bua't tu ja ti'ii'ñ ich gui' nach cham ja xi'irgi'ñ, nat gu' gu Dios d̃ilh pu pui' ja'k duu nach pu'ñi tu' ka'm ja niidhat jix bhai' ja buada' gui' nach ti' gampai' ja nii'ñdha'.

25 B̃ix ji'ma'n jum aa' ba' nam jum papalhbui'ñdha' na ji'k jich a'm tu tuut jich chuuku' am na ba' b̃ix guch chuuku'x bhai' tu jimda'.

26 No' jax chu'm jix ka'ook gui' na ji'k ya tuch chuttuidhix jich chuuku' am, b̃ix maa'n nam jax pix jix kako'k ka', nam gu' b̃ix maa'n tuuku' bhaan tu daa'nka'. Gu' ba' no' ñich jix bhai' xi dhuu gu jax chu'm nax ka'ook ka', b̃ix jam bhai'p ji duduadhia', maap jam jix bhai' bam taat ka'.

27 Pu'ñi ip ba' aach nach ji'k ti j̃igi'ñ buiñor guch Xoi'kam, b̃ix maap maa'n maa'nkam pix jup tu'ii' ich b̃ima'n guch Xoi'kam, ja'p ji buusan na

guch Xoi'kam jir tuuku', aach ba' bhai' pix bhaan tuttuidhix na ki'n tu juan.

²⁸ Jix aa' gu' gu Dios na ja bui guch Xoi'kam jügi'ñdham jix jai'ch ka' am gui' nam nai' jiiim'it tu a'gidha' gu ñio'ki'ñ, jai' ba' gui' nam mi' dhir bhaankam jup ja aagi'ñdha' gu jai'ch Xoi'kam jügi'ñdham na jax ja'k jix aa'nda', jai' ba' gui' nam jix bhai' ja a'gi'ñdha' gu ñio'ki'ñ gui' na tu ua'ñix na jax kai'ñkam jup jum kai'ch, jai' ba' nam jix bhai'm duukam jup tu buada' na ni jaroi' ku cham pai' dhuuk pu chu'm ti ñi'ñdha', jai' ba' nam tu duduadhi'ñdha' gux kako'kkam, jai' ba' nam ja palhbui'ñdha' gu jai' ja'tkam sia tu' na pix ki'n, jai' ba' gui' nam jix gi'm ki'n ja silhka'nda' gui' nam pui'p ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, gio jai' gui' nam jai' ñiiñio'k ki'n jix maatit tu daanda'.

²⁹ Gio gu' cham tu' maa'n pix bix jir jam a'mkam gu tu', pui' na jax maadit no'r a'mkamu'n na nai' jimdat tu a'gidha' gu ñio'ki'ñ gu Dios, cham tu' bix na pim jir ji'kia'n maa'n na jax pu chu'm jir jam a'mkam ka'. Ni ku cham bix jir jam a'mkam ka' no' maadit jir a'mkamu'n na ja aagi'ñdha' gu jai' nam jax ja'k mi' pui' jiiimda' nam ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam. Gio cham tu' bix jir jam a'mkam ka' no' maadit jir a'mkamu'n na pu tu duñia' na tu' jaroi' cham pai' dhuuk pu chu'm ñi'ñdha'.

³⁰ Sia cham tu' bix jir jam a'mkam ka' no' maadit jir a'mkamu'n na ja duduadhi'ñdha' gux kako'kkam, ni sia ku cham bix jir jam a'mkam ka' no' maadit jir a'mkamu'n na jumai' ñi'ook ki'n jix maatit tu daanda', gio ni ku bix jir jam a'mkam ka' no' maadit jir a'mkamu'n nax maatit kee pu'ñi gu

jai' ñiiiñio'k.

³¹ Diih japim xim ga'ngada' bix ji'ma'n na jax chu'm jix io'm jir jam a'mkam na pim ba' dhi' bhaan tu juana'. Kani nañ bhaan jup xi chu jam a'gidha' gui' na tu'x io'm jum aa' na pim pu duña' na ba'x bhai' tu jam jimda'.

13

Na baja aagi'ñdha' gu Paablo na jax ja'k tu jimda' gu jaroi' no'x chu joi'gi'n

¹ No'ñ cham tu' joi'gi'n, pu cham tu' mi tigia' iñ siañ chi mui' ñiiiñio'k ki'n jix maatit tu daan, siañ chi moo ti ja ñi'ook ki'n gu noonbi'ñ gu Dios jix maatit ki'n tu daan. Ja'p pix kai'chdha' iñ na jax gu baiñum piam tu' jooxia' kilhdha' no' jaroi' ki'n ti gib.

² Piam sia ku tiir jiñ a'mkam nañ bhaankam gu Dios ja aagi'ñdha' gu jai'ch Xoi'kam jügi'ñdham na jax ja'k jix aa', piam kuñ bix jix chu maat na ji'k tu'x chu jai'ch ya' dhi oi'ñga'n gio na jax ja'k tu tu'ii', piam sia kux bhaai' nañ ja joiñchuda' gu oi'dha' nañ jix bhai' ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, gu' pix ji no'ñ gu' cham tu' joi'gi'n, pur cham tu' ka' iñ.

³ Piam sia ku ñich ti tu ja maa bix gu tu' nañ bia' gui' nam cham tu' bia' ni ji'x, sia ñich chi moo bhaankam ti xi muu gu jaroi' nañ pui' jiñ aagit nam gatuuk pix jix bhai'ñ aa'nda' gu ja'tkam, gu' pix ji no' ñich gu' cham tu' joi'mdak muu, pur cham tu' ka' iñ sia pik nar jax ka' git.

⁴ Gux chu joi'gi'n, dhi' pui'm tii'ti' no'ñ jix maat nañ jax ja'k nakga' no'x buam tuñ jim, gio nañ jix bhai' ja buada' gu jai'. Gio nañ cham tu'

bhaan ti jügam ka', gio nañ cham tu' nai' pix am ja nini'iñchu'nda' gu jai' gu tu' nañ xi bia'ka'. Gio nañ cham tu' ka'm gø'kam jiñ chaat ka',

⁵ gio nañ cham giilhim tu ñiokda', gio nañ cham dñlh xiñ joi'gi'nda'. Gio nañ cham bhaamdar ka', ni kuñ cham jiñ jur am bia'ka' gu bhaamdara'.

⁶ Gio nañ cham tu' bhai'ñ chaat ka' no'ñ jix maat na cham jir am gu tu' no't mi' pai' jax tum duu, no' am gixim gu tu' na ba'x bhai'ñ chaat ka'.

⁷ Cham tu' bhaan jañ jax jir jiñ aa'ndam ka' no'ñ tu' silhkam jix chu joi'gi'n, siañ jax jiñ chulhiñ. Jir jix chu nakoo'nda' iñ, gam nañ ti jügi'ñdha' tu' na jax jum kai'chdha'.

⁸ Gammiji pux jai'ch ka' dhi' nax chu joi'gi'n jum tñti', cham pai' dhuuk jugia', na gu' pu cham tu ju'ngi. Dai gu jaroi' na bhaankam ka tu a'gada' gu Dios na ba' jax chu'm tanoolh cham pai' ka tu a'gada', daipu' na xi ja aa'ñdhimi na jax ja'k jix aa'nda' gu Dios. Ni ku cham pai' jaroi'p ka tu daanda' gu jumai ñi'ook ki'n, ni ku cham kam aa'nda' sia ku jaroi' bñx aixim jix chu maat ya' dhi oi'ñga'n.

⁹ Na gu' gu jaroi' na bñx aixim jix chu mat ka' na ji'k tu'x chu jai'ch ya' dhi oi'ñga'n, gio gu jaroi' na bhaankam gu Dios ja aagi'ñdha' gu jai'ch Xoi'kam jügi'ñdham na jax ja'k jix aa'nda', dhi' ja'p ji buusan nam tñtki' bhaan oipoda'.

¹⁰ Ba' jano' na pai' dhuuk pik bar maaxik ka', cham pai' ka oipoda' am dhi gook, ja'p ji buusnia' gu' nach kooksit bhai' ji ñiñña'.

¹¹ Aañ jano' nañ jir alhii kat, pui'ñ ja'k tu jimdat na jax ja'k tu jimda' maa'n gu alhii, nañ jax ja'k jiñ aa'nda', gio nañ jax ja'k tu a'gada', gio gu tu'

nañ jax ja'k jix maatiit kɛkɛ'. Ba' xib nañ bar gɛ' maa'nkam, cham tu' pui' kia'.

¹² Pu'ñi ba'p ji buusan xib aach nach ji'k ti jii'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam, nach gu' chakui bhai' maat na jax pik jir tu'm kam gu Dios. Ja'p pix jich ñii'ñ ich panaas xib na jax no'ch jich ñini'ñ bhaan gu baiñum totbikdam nach jix koomgim jix maax ka'. Pu'ñi ja'k pix jup ji buusan sia no'ñ bix aixim tiix chu maat ya' dhi oi'ñga'n, ku gu'm aaya' ji gu tanoolh nach pai' dhuuk jix bhai' machia' gu Dios na jax pik jir tu'm kam, ja'p na jax gui' bhammi dir bha ja'k na gammiji pux bhai' xiñ maat aañ nañ jax jir tu'm, maaxik mia'n dir ba tigia' ich gu'.

¹³ Ba' baik pix jum aa' nach bhaan tu daa'ñchu'nda' gammiji: Nach tu' silhkam ti jii'ñdhat buiñor guch Xoi'kam mi' pui' jii'mda' na jax jix aa', gio nach tu' silhkam ti jii'gi'ñdha' na pui' tu duñia' gu Dios nat jax ti, gio ba' nach tu' silhkam jix chu joi'gi'nda'. Ba' dhi baik nañ ja aa', dhi' pik jix io'm jum aa' nach tu' silhkam jix chu joi'gi'nda'.

14

Na bhaan ba tu a'ga' gu Paablo gu jai' ñii'ño'k

¹ Gammiji pim jix chu joi'gi'nda'ñ jaaduñ, gio ba' na pim gammiji bhaan titi'ñchoka' na gu Dios jam makia' gu tu' nar jam a'mkam ka' bix ji'ma'n na pim ba' dhi' bhaan tu juana'. Dhi' pik japim jix aa'nda' na git jir jam a'mkam ka' na pim bhaankam gu Dios ja aagi'ñdha' gu jai'ch Xoi'kam jii'gi'ñdham na jax ja'k jix aa'nda'.

² Gu jaroi' no' pim cham maatiit kɛkɛ na jumai ñi'ook ki'n tu daan, dhi' bhaan jix maati' ka' na dai

gu Dios buiñor tu a'ga, cham tu' gu jaroi' ya' kam dhi oi'ñga'n. Diih gu ii'mdaga'n gu' na buiñor tu daanda' gu Dios, pu cham jaroi' maatit kēēkē' ba'.

³ Na gu' gu jaroi' no' bhaankam gu Dios tu a'ga na jax ja'k jix aa', jix maatit kēēkē' pim, ba' dhi' ki'n jum gu'nguxdhat mi' pui' xi jiiimda' pim, dhi' ki'n jix bhai' tu tatda' ka' ba'.

⁴ Gu' ba' no' jaroi' tu daan gu jumai ñi'ook ki'n na pu cham jaroi' maatit kēē, diih pix tum daañxi'ñdha' na ba'x bhai' kabkaidha' na ti jiiigi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, gu jai' ba' pu cham ja palhbui'ñdha'. Dai no' bhaankam gu Dios ja aagi'ñ na jax ja'k jix aa' na ba' jai'p ja palhbui'ñdha', nam gu'x maatit kēēkē' na jax kai'chdha'.

⁵ Aañ tiix aa' na pim git bix jai' ñiini'o'k ki'n tu daanda' buiñor gu Dios, gu' ji nañ gu'x io'm jix aa' na pim bhaankam gu Dios ja aagi'ñdha' gu jai'ch Xoi'kam jiiigi'ñdham na jax ja'k jix aa'nda'. Jix io'm jir am gu' dhi' pui' ja'k, cham tu' pui' na jax nañ jumai ñi'ook ki'n tu daanda' buiñor gu Dios. Jir am ip dho no' gu'x jai'ch gu jaroi' nax maatit kēē, dhi' ba' mi' dhir jup ja aagi'ñdha' gu jai'ch Xoi'kam jiiigi'ñdham na jax kai'ñkam jup kai'ch nam ba' ki'n jum gu'nguxdhai mi' pui' xi jiiimda' na jax jix aa' gu Dios.

⁶ Pui' na jax aañ no' ñich jax chu'm tanoolh mu jimik jam bui tu daani buiñor gu Dios jumai ñi'ook ki'n na pim jax chu'm pu cham maatit kēē, pu cham jaroi' bhaan baapkia', na gu' pu cham jaroi' maatit kaaya'. Jir tu' kub ka' pix ba' nañ mui' ba jimia' gio sia ku pimit ti bañ kai. Gu' cham no' ñich gu' tu jam a'gi na jax ja'k jix aa' gu Dios ki'n gu

ñi'ook nach jax chu'm jix maatit kə̌kə̌, bix jix maatit jiñ kaaya' pim gu'.

⁷ Gio gu' dhi' ja'pni ip, no' maa'n nam jax pix tu kuuda' git gui' na ki'n tum sab, pui' na jax gu kichaar piam gu labeer, cham bhai'm kai'chdha' git gu saasab.

⁸ Gio ja'pni ip, no' cham bhai' tu kuu gu kuichd-hakar gui' na ki'n tum kuichu'n no'r jgialhi', cham maatit kaaya' am gu sandaarui'x sia kut tii ba tum kuich nam jix bhai' bam duñia' nam tu kokda', ja'p jum aa'nda' am na ja'p pix tum kuichu'nda'.

⁹ Pu'ñi ba'p jam kə̌kə̌' am gu jai' nam pui'p ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam no' pim jai' ñiñio'k ki'n tu daan, pu cham maatit jam kə̌kə̌' am, jir tu' kub ka' pix ba' na pim ja kaichdhat tu daanda'.

¹⁰ Mui' ñiñio'k dhop jix jai'ch ya' dhi oi'ñga'n, dai nam gu' dai gui'x maatit kə̌kə̌' jax chu'm nam pu chu'm tu a'gada' gu ja'tkam, nam gu'x bhai' tu a'gada', gio nam jix bhai' norrada' na jax ja'k jum aa'.

¹¹ Pui' na jax aach ya' gu diilh jich ñi'ook, no' jaroi' maakam dir ja'k jimdat tii xi chuch a'gi'ñ, no' gu' cham mi' pui' norra na jax ja'k jum aa', dhi' bhaan jach pu machia' na cham tu'r ya' kam ka'. Gio aach ya' dir mu ja'k ba pui' ip no'ch tii xi chu ja a'gi'ñ ki'n gu ja ñi'ook mu pai' maakam ja'k no'ch cham mi' pui' norra na ja'k jum aa', dhi' bhaan pu machia' am nach cham tu'r mi' kam ka'.

¹² Pui' kuñ ba'p jam titda na pim gui' pik jix aa'nda' nar jam a'mkam ka', na jax chu'm jam palhbuidha' na pim ki'n bix jix io'm kaapakaidha' na pim ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam.

¹³ Ba' no' gu' jaroi'r a'mkamu'n na tu daanda' gu

jumai ñi'look ki'n, xi chañia' ip gu Dios na pui'p jir a'mkamun ka' nax maatit kə̀kə̀ dhi jumai ñi'look na ba'p ja aagi'ñdha' bix nam ji'k mi' pai' maap jup tui'ka' na jax jir jum duukam.

14 Na gu' no'ñ tu daan buiñor gu Dios gu jumai ñi'look ki'n, jir silhkam nañ dai guñ ii'mda' bhaan tu daanda' cham jiñ matda' ir.

15 Jax japim ba' ja'k ilhii'ñ nach duñia' jai' dhit no' pu chu'm jir jich a'mkam? Aa dho nach bix gook ki'n tu daanda', jich ii'mda' bhaan gioch matda' ir. Sia no'ch kantaarxi'ñ gu Dios, jich ii'mda' bhaan nach kantaarxi'ñdha' gioch matda' ir ip.

16 Na gu' no'ñ daiñ ii'mda' bhaan tu daan, ba' no' gu' xiñ kə̀ ip jumai na chakui bhai' maat gu ñio'ki'ñ gu Dios, cham maatit jiñ kaaya' nañ ti taxchaabgi'ñdha' gu Dios, pu cham mat ka' ba' nañ jax ja'k tu dañia'.

17 Cham tu' ba' tu' ki'n palhbuidha' iñ gu jumai na tiñ bixm tu dañia', sia ku ñich gu' aañ joidham tiix bhai' xi dhuu na ñich taxchaabgi gu Dios.

18 Jir jiñ a'mkam dho ip aañ nañ tu dañia' buiñor gu Dios gu jumai ñi'look ki'n, cham tu' na cham. Jix io'm jix bhai'x maatit tu daan iñ, cham tu' pui' na jai' dhit aapi'm. Aañ dhi' bhaan taxchaabgi'ñ gu Dios.

19 Gu' ji na gu' nañ pai' dhuuk ja bui bap tui'ka' guch Xoi'kam jigi'ñdham, aañ cham tu' jumai ñi'look ki'n tu daanda', nañ gu'x maat nam cham maatit jiñ kaaya', cham tu' ki'n ja palhbuidha' gu' sia kum tiñ kə̀. Pui' kuñ ba' ji'k jix chamaam pix ñokia' na xim kaima ka', na gu'r tu' kub ka' sia ñich mambhix miil ñio na ñich tu daani buiñor gu Dios

no'm gu' pu cham maatit jiñ kɛɛ.

20 Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, diihl japim jix bhai' xim ga'ngada' na jax ja'k jix bhai' ji chu buusnia' dhi' nañ tu' bhaan tu a'ga. Ja'p na gɛ'gɛr ja'tkam japim bhaan xim ga'ngada', cham tu' ja'p na tu' a'aalh nam gampai' pix ti ilhii'ñdha'. Ji' ji gu tu' nar ua'tulhdhara' na pim gampai' pix ilhdhat cham pu buada', ja'p na gu a'aalh nam gu' cham tu' ua'tulhdhara' bhaan titii'ñchoka'.

21 Gio gu' ja'pnip jum kai'ch gu ñio'ki'ñ gu Dios maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam: “Jup kai'ch gu Dios: Jai' ñiiñio'k ki'n jañ tu ja a'gidha' dhi Israel kam ja'tkam, jiñ a'mkam tu ja a'gidha' am gu mik dir kam nam jai' ñiiñio'k ki'n tu a'ga, gu' ji nam gu' sia pu'ñi ja'k cham mi' pui' jimia' nañ jax jix aa'.”

22 Dho jaiñ, dhi' bhaan jix maati' na cham tu' tum a'ga gu jai' ñiiñio'k ki'n ja bui gui' nam ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, gu' ja'pji sap dai ja bui gui' nam cham ti jügi'ñdha'. Ji' ji no'ñ bhaankam tu a'ga gu Dios na jax ja'k jix aa' na ba' ja bui tum a'ga gui' nam ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, na gu' dai dhi' ja bui tum a'ga gu pu chu'm, cham tu' ja bui gui' nam cham ti jügi'ñ.

23 Kani no' pimit ba ji tu daani buiñor gu Dios maap jim jumpadak, no' gu' maadit mi'p tu'ii' ip gu jaroi' na cham pik ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam piam ku gu' pu cham ti jügi'ñ, dai na ja'p pix mi' jam kɛɛ. Ba' no' pimit gu' aapi'm bix ji'ma'n jai' ñiiñio'k ki'n bhai' ji tu daani, pui' dhom aaga' gui' na pim bax ñanaanbi'.

24 Gu' cham no't gu' jaroi' maadit bhai' ji chu a'ga ki'n gu ñi'ook nam jax chu'm jix maatit kɛɛkɛ' bix

na ja aagi'ñdha' na jax ja'k jix aa' gu Dios, na gu xim ga'ngada' ba' gui' na ja'p pix jam kēēkē'.

25 Katti ba' iam dhi' bhaan ba machia' na jax jir tu'm ii'mdagaram bhaan, ba' dai na soi'm ilhdhai ba dañia' gu Dios o'lhia'n ki'n kikboi, ba ti jūgi'ñdha' ba' mi' dhir na silhkam jam a'm ti nii'ñ gu Dios.

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo nam pui' ja'k tu daanda' na jax ja'k jix bhai' ji chu buusnia'

26 Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, palhūp pix jañ ba tu jam a'gi'ñdha' dhi' nañ jax chu'm bhaan tu jam a'gi'ñ. Na pim pai' dhuuk pu'ñi maap jum jumpadai ba ji chu dañia' buiñor gu Dios, jai'm tu kantaaru' bhaan dir gu Saalmus ta'm na tu ua'ñix, jai' ba nam tu ja mamtuxdha' gu jai' nam jax ja'k tui'ñgida', piam nam ja aagi'ñdha' jax ña ja jurtu'nka' gu Dios. Jai' ba' nam pu'ñi jai' ñiiñio'k ki'n tu dañia' buiñor gu Dios, jai' ba' nam ja aagi'ñdha' gu jai' nam jax kai'ñkam jup kai'chdha' dhi' nam ba tu dañia' jai' ñiiñio'k ki'n. Jax ña pim ja'k ki'n jix io'm kaapakaidha' na pim ti jūgi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam na pim pui' xi chu duñiidha'.

27 Ba' jai' no'm pu'ñi bax chu a'gak jai' ñiiñio'k ki'n, ji'k gook piam baik nam tu a'ga', cham tu' mui'. Gio ji'ma'n pix nam mui' ji chu a'ga', cham tu' maap maa'n jimdam. Gio nam jix jai'ch ka' gui' nam jix maatit ja kēēkē' nam ba' mi' dhir jup ja aagi'ñdha' gu jai'.

28 No' cham jaroi' jai'ch, pui' dho cham jaroi' tu a'gada' ja bui guch Xoi'kam jūgi'ñdham. Ji' ji na dilhkob ja'k xi jimii silh tu a'gidha' dūlh gu Dios.

29 Gio gui' nam jix chu a'gak ka' na jax ja'k jix aa' gu Dios, pui' gook piam baik jam pix jup tu

a'ga', cham tu' mui', gio pui' ji'ma'n pi'x ip, cham tu' maap maa'n jimdam. Ba' gu jai' nam mi'p tui'ka', dai nam xim ga'ngada' no' moor pui' na jax kai'ch piam ku gu' cham.

³⁰ Gu' ba' no't gu' jotmoda' maadit jax jurtuda gu Dios gui' nam mi'p tui'ka' na ka tu a'gada' gu jumai, dhi' bi'pi' xi chi'ña' pim na xi jam aagi'ñdha' jax ña jurtu'n ka' gu Dios, gu jumai ba' ka xim niira'.

³¹ Pui' ja'k japim duiñchu'nda' na jax ja'k jix bhai' ji chu buusnichgida' nam pai' dhuuk pu'ñi bax chu a'gak ka' jai' na jax ja'k jix aa' gu Dios, nañ gu' aañ jix aa' na pim jix bhai' tu maachidha' gio na pim dhi' ki'n jum gu'nguxdhat jum dikoo'ñdhatgida' na pim mi' pui' xi jiidma'.

³² Gu jaroi' na bhaankam gu Dios ja aagi'ñdha' guch Xoi'kam jigi'ñdham na jax ja'k jix aa', jum aa' na mi' pui' tu a'gada' na jax ja'k jum aa' nam tu a'gada' gui' na pu chu'm ki'n ja daraas gu Dios, cham tu' na bi'x aixim kaichdha'.

³³ Na gu' gu Dios cham aa' nam bi'x aixim jum aa'nda' gu ja'tkam nam cham maatit ji ke'ket gu tu', gu' ja'ppi na jax ja'k jix bhai' ji chu buusnichgida' ja bui.

Ba' pui' nach jax ja'k jup ba duiñchu' bi'x nach ji'k ti jigi'ñ buiñor guch Xoi'kam,

³⁴ nam gu u'uub pi'x cham ñiokda' na pai' dhuuk tum a'gada' gu ñio'ki'ñ gu Dios mi' pai' na pim maap jumpax ka' daich Xoi'kam jigi'ñdham, gu' ja'ppi nam tu' ka'm ja ni'ñdha' gu ja bi'pna' nam mi'p tui'ka', pui' na jax tu aagix gu ñio'ki'ñ gu Dios.

³⁵ No'm jix bhai'x maachik gu tu', mumi pai' kia'mi'ñ e'ji di'lh tikka' gu binga'n na jax jir jum

duukam gu tu', cham tu' na mi' bhai' ba ti tikkada' na ka tum a'gada' gu ñio'ki'ñ gu Dios.

³⁶ Jix maat japim gu' nat cham tu' jam bui dhir jai'chdhir gu ñio'ki'ñ gu Dios, ja'kbui' kat jam bui ai gu'. Ni ku pim cham jax jum aa'nda' nat dai aapi'm jam bui ai, mui' kap ji nat pui'p ba ja ai.

³⁷ No' jaroi' pui'm aa' na dhi'r a'mkamun na ja aagi'ñdha' gu jai'ch Xoi'kam jügi'ñdham na jax ja'k jix aa' gu Dios, piam ku jaroi' pui'm aa' na mi' pui' jim na jax jurtudim gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda', dhi' bhaan matgilhia' na silhkam jir pui' no' ti jügi'ñ na Dios pix pui' ja'k jix aa' dhi' nañ ji'k jax mu tu jam ua'ñi'ñ.

³⁸ Ba' no' gu' cham ti jügi'ñ, dhi' bhaan jix maati' ka' na cham tu'r pui' ka', ba' guch Xoi'kam cham tu'p kam buixdha' ip buiñor.

³⁹ Ba' aañ pu jam titda aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, na pim dhi' pik bhaan titi'ñchoka' na git jir jam a'mkam ka', na pim ja aagi'ñdha' guch Xoi'kam jügi'ñdham na jax ja'k jix aa' gu Dios. Gio cham tu'ñ ja'p kai'ñkam jup kai'ch ip na pim cham ja do'ñchoka' jai' dhit no'm jix chu daañik jai' ñiñio'k ki'n. Jir am ji no'm jix chu daañik,

⁴⁰ dai pix ji na pim mi' pui' tu duiñchu'nda' na jax ja'k jix bhai' ji chu buusnichgida' jam bui biix.

15

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo nat guch Xoi'kam duadik giop buus mi' dhir koi'ñga'n tir

¹ Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, xib jañ ba' giop xi jam ti'ñchoixdha' na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam dhi' na ñich jax

chu'm tu jam a'gi, dhi' na pim bhaan ti jii'ñdhat mi' pui' jiiim sia gu xib.

² Dhi' pix jix bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam cham mu ja'k jam bhiichdha' na pim pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha' no' pim gammiji mi' pui' xi jiiim na ji'k jax jum kai'ch na pimit kai jano' na ñich tu jam a'gi. Na gu' no' pim cham mi' pui' jiiim, jir ja'p pix sia ku pim tii ti jiiigi'ñ.

³ Jano' na ñich jax kia'pix bhammi tu jam a'gi aapi'm jiiñ jaaduñ, dhi' pix jañich jup jam aa'ñ na ñich aañ jax chu'm jup tu maat. Ja'pniñ jam titda nat guch Xoi'kam jich a'mkam muu ki'n guch ua'tulhdhara'. Ba' ja'pni tu ua'ñix maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam

⁴ nat baik tanoolh mi' juruuñ na mit pai' tii gu tukga'n, mi' dhir ba' gio dua'ñdhak jup buusai' gu Dios. Gio ja'p iam ja'pnip tu ua'ñix

⁵ nat mi' dhir maa'n kap bam maax buiñor gu Peegro, mikkat bix ja bui bam maax gu noonbi'ñ.

⁶ Jix io'm mikkat ja bui bam maax jix chamaam sianto gui' nam buiñor ti jiiigi'ñ. Mui' pui dudua am xib gui' na mit maaxik tii, sia ku mit gu' jai' dhit ba koi.

⁷ Mikkat buiñor bam maax ip gu Santiago, mikkat gio bix ja bui bam maax ip gu noonbi'ñ.

⁸ Mikkat dai aañ pix jiiñ bui bam maax, cham tu' jumai buiñor kam maax, ja'p ji buusan nañ bar jigix ga'n pix.

⁹ Pui' kuñ ba' cham tu' ka'm jiiñ ilhii'ñ ja bui gui' nam bii'pi' dir pu bar noonbi'ñ guch Xoi'kam, ni ku iam xiñ ñamik nañ pui'ñ chiti'nda' nañ pui'p jir nobii'ñ guch Xoi'kam, nañ gu'x ja bhaamkidhat

gui' nam kaichgida', jir ja'tkam tugi'ñ ka' gu' tii gu Dios.

¹⁰ Gu' ji nat gu' xiñ joi'mdak jiñ chügik diih gu Dios pu chu'm ki'n jiñ dhai nañ jir nobii'ñ ka' guch Xoi'kam, pui' nañ jax bar nobii'ñ ba' pui xib. Ba' cham tu'r tu' kub buiñor gu Dios nat xiñ joi'mdak pu chu'm ki'n jiñ dhai, na ñich gu' gø' bhaankam ba tu jua, cham tu' pui' na jax gu jai' nam jup jir noonbi'ñ guch Xoi'kam. Sia ku gu' cham tu' moo aañ diih nax bhaai' nañ tu jua, gu' ja'pji gu Dios pix na xiñ joi'mdat jiñ palhbui'ñchu'.

¹¹ Ku gu' cham jax bua ji sia ku ñich aañ tu jam a'gi piam sia kum gu jai' noonbi'ñ guch Xoi'kam tu jam a'gidha' git, na gu' maa'n nam jax pix pu chu'm jup tu jam a'gidha' git na pim jax chu'm bhaan ti jii'ñdhat mi' pui' ba jiiim xib.

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo nam duduadii giop baapmigia' gui' nam ba ko'ix ka'

¹² Ba' aach pu chu'm nai' tu a'gim nat guch Xoi'kam duadii giop buus mi' dhir koi'ñga'n tir, gu' ji na gu' jai' dhit aapi'm sap pui' kai'ch nam gu koi'ñga'n cham ji'xdha' duduadii giop ka baapmigia'. ¿Jax japim ba' duukat pui' kai'ch?

¹³ No'r silhkam ka' git nam gu koi'ñga'n cham ji'xdha' duduadii giop ka baapmigia', dho bak pui mi' pai' kaat gu tukga'n guch Xoi'kam na mit pai' tii.

¹⁴ Gio no'r silhkam ka' git nat guch Xoi'kam cham tu' duadii giop buus mi' dhir koi'ñga'n tir, dho bak pur cham tu' ip nach nai' pu chu'm tu a'gim, ni ku pu cham tu' bhaai' sia ku pim aapi'm pui' ja'k tii ba ti jügi'ñ.

15 Gio bhaankam iatda'ch pix git gu Dios nach pui' kai'ch nat gui' dua'ñdhak buusai' mi' dhir koi'ñga'n tir guch Xoi'kam sia kuch gu' tiix maat na cham tu'r silhkam, no' gu' pui' cham ji'xdha' giop duduadii ka baapmigia' am gu koi'ñga'n.

16 No' pim aapi'm pui' ja'k ti jügi'ñ nam gu koi'ñga'n cham ji'xdha' duduadii giop ka baapmigia' nañ jax ba kai'ch, dhi' bhaan jix maati' na pim sia pui' ja'k ti jügi'ñ nat guch Xoi'kam cham tu' duadii giop bam.

17 Gio pu cham tu' bhaai' sia ku pim aapi'm tii ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam no't gu' pui' cham duadii giop buus guch Xoi'kam mu dir koi'ñga'n tir, maa'n na jax jam a'm jup tu'ii' ba' gu ua'tulhdhara'.

18 Gio gui' na mit ba koi' tii xi chi jü'ñdhak buiñor guch Xoi'kam, pu mai' ba suulh jamit ip bak.

19 Ja'p moox buam aach nach ji'k tii ba ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam no' gu' dai ya'ch chutku' bhaan nach ka dudua nax bhai' tuch jimda', mi' dhir nach pai' ko'ya', pu cham maat ich no'x bhai' tuch jimia' ka' ba' cham.

20 Gu' ji na gu' maaxik jir silhkam nat guch Xoi'kam duduadii giop buus mi' dhir koi'ñga'n tir. Ja'p ji buus na jax gu bhaidha' na maa'n biipi' bhaaya' na ba' gu jai'p ba bhaaya', nach gu' aach mi' pui'p bhichu' nat pai' bhii guch Xoi'kam.

21 Pui' nat jax chum duu bijik nat maa'n pix bhaan dir gu maa'nkam jai'chdhir gu muuki', xib pu'ñi ip, maa'n pix jup jai'chdhir gu maa'nkam nat pui' ja'k jup tu' duu nam duduadii baapmigia' gu koi'ñga'n.

22 Piam ja'pni ip, jax ña pim ja'k jix maati'

kaaya': Gu Adaan pui' ja'k jich boi'ñxi nach jir tu ko'dam ka', ba' guch Xoi'kam pui' ja'k jup jich boi'ñxi nach duduadii giop baapmigia' nach ka ko'jix ka'.

²³ Gu' ji na gu' dhi' aagix na pai' dhuuk pui' tum duñia', pui' na jax guch Xoi'kam nat biipi' duadik ba buus mi' dhir koi'ñga'n tir, aach ba' nach ji'k ti jigi'ñ buiñor gatuuk duduadiip baapmigia' na pai' dhuuk gio bhai'p jimda'.

²⁴ Jano' ba' bam aaya' nam timo' dhi oi'ñga'n, ba' guch Xoi'kam gampai' ja iabu' gui' nam kar gè'gèrkam ka' ya' dhi oi'ñga'n, gampai' pix ji bi'ya' am, sia gui' na kax bhaai'n ka' nam biix aixim pu tu duñia' na jax chu'm cham ji'xdha' jaroi' ja'p pix pu tu duñia'. Ba' dai gu Dios, Gi'korga'n guch Xoi'kam pix bax jai'ch ka' nar gè'kam ka', na gu' guch Xoi'kam pix pui' ba tu duñia'.

²⁵ Gè'kam ki'n ya aaya' gu' guch Xoi'kam dhi oi'ñga'n bhaan, ba' biix pui' ja duñia' nam cham tu' ki'n ji bi'ya' gu gè'gèrkam gui' nam cham kiigalhdha'.

²⁶ Jix io'm gatuuk am jup xi chibaañdha' gu muuki' na ya' kar gè'kam ka' dhi oi'ñga'n bhaan, pu cham tu' ki'n ji bi'ya' ip, pu cham ba' pai' ka jai'ch ka' gu muuki'.

²⁷ Gu Dios pix diilh pui' ja'k tii na biix bitaa'n bap tu tui'ka' guch Xoi'kam na ji'k tu'x chu jai'ch. Ba' na pui' kai'ch gu Dios na biix bitaa'n bap tu tui'ka' guch Xoi'kam na ji'k tu'x chu jai'ch, cham tu' na biix jum aagit jup kai'ch gu Dios na bitaa'n bap tui'ka' guch Xoi'kam. Jax dhui na gu' gui' pix ba' pui' tu duiñchu' na bitaa'n bap tu tui'ka' guch Xoi'kam biix na ji'k tu'x chu jai'ch.

28 Ba' na pai' dhuuk b̄ix bitaa'n bap tu tui'ka' guch Xoi'kam, guch Xoi'kam d̄ilh pui'p jum duñia' na bitaa'n jup tui'ka' gu Dios, na gu'r Gi'korga'n. Na gu' gu Gi'korga'n pui' ba tu duñia' na b̄ix bitaa'n bap tu tui'ka' na j̄i'k tu'x chu jai'ch, b̄ix ba' bhaan jup tu tui'ka' gu Dios na j̄i'k tu'x chu jai'ch.

29 Jai' dhit sap ja a'mkam jup jum bopkon japim gui' na mit ba koi cham jim bopkonak suudai' ki'n sia ku mit tii ba ti j̄i'ñdhak buiñor guch Xoi'kam, na pim sap ja'p jim aaḡit nam pu'ñi dhui jimia' buiñor guch Xoi'kam. Gu' ji no'm gu' pui' cham j̄i'xkat duduadii giop baapmigia' gu koi'ñga'n, ¿jax ku pim ba' ja a'mkam jup jum bopkon?

30 Gio aach nach tu a'ga gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, ¿jax kuch ba'p jich dhikoo'ñdhatu' nach nai' tu a'gim sia pui'ch chulhiñat gammiji?

31 Jix maat japim dhoñ jaaduñ nam gammiji pix xiñ mu'aak ka' gu ja'tkam nabap tanoolh, ku gu' aañ jix bhai'ñ chaat ji na pim aapi'm ba ti j̄i'gi'ñ buiñor guch Xoi'kam.

32 Gio bhammi dir Eepeso ñich jup tu daa ja bui gu ja'tkam jix bhaa'mnagim nam ja'p tu jim na gu gampix kam nam jix chu bhaa'mna'. Pur ja'p pix bak ba' sia kuñ jax jiñ bua, nam gu' pui' cham j̄i'xdha' giop duduadii baapmigia' gu koi'ñga'n, dai ba' pui' pix bax bhaai' nam jax kai'chdha' gu ja'tkam nach pui' xi chu buimi nach jax ilhii'ñ na kapbhai' kam k̄i' dhi a'oo. Na gu' no't bam kajaa, cham tu' ka bhaai'n ka' gu tu' nach jax dhuñia'.

33 Chaam tu' ji nar pui'ñ jaaduñ, cha'pim nai' pix ja j̄i'gi'ñdha' gu jai' jax nam kai'chdha'. Na gu' maaxik jir pui' na saak jax kai'ch maa'nnim gu

jaroi', na cham jir kii' no'ch ja biiim jiiim gui' nam maakam ilhii'ndha' gu tu', no'ñ gu' aañ tii' pui' ja'k ilhii'ñ na jax jir mi' pui', cham tu' ba' pui' ji chu buusnia' nañ jax tii' ilhii'ndha'.

³⁴ Cha'pim kam ua'tulhi'ndha'ñ jaaduñ. Jix bhai' pim xim ga'ngidhat mi' pui' xi jiiimda' na jax jir am, pui' pim ja'k mi' pui' xi jiiimda' na jax ja'k bhaan jix maati' ka' na pim jix bhai' jam jur bia'. Ja'p tu jim japim gu' jai' dhit na pim panaas pu cham maat gu Dios, pui' kuñ ba' pui' jam titda na pim ba' iam jix xi'irai mi' pui' ba jimia'.

Na ba ja aagi'ndha' gu Paablo nam jax ja'k dud-uadii giop baapmigia' gu koi'nga'n

³⁵ No' maadit jaroi' ti tikka nam jax ba' ja'k ba jim duñia' gu koi'nga'n nam pai' dhuuk duduadii ba ji baapmigia', no' gu' jax kai'ch na jax ba'r tu'm ka', no' maaxik gio tuuku' binkam jup bamgia' ka' ba' cham,

³⁶ jix ñaanbim kai'chdha' gu jaroi' no' pui' kai'ch, maaxik jix maati' gu' sia tu' na pix. Pui' na jax gu jaroi' no't ba ii gu jax chu'm kaichuk, bii'pi' dibaa' gu kaichuk na ba' mi' dhir takchai bhai' ba buusnia'.

³⁷ Gio bar jaagam ka' na bhai' ba buusnia', cham tu' kar kaichuk ka'. Na gu' gu kaichuk nax jai'ch, jai'r ka'kbulhik, jai'r gai chø'tøb ja'p na jax gu tiriik.

³⁸ Na gu' gu Dios pix pu chu'm jup duñia' jax ña tu'm jix aa'nda' na buusnia', sia moo nar jax chu'm kaichuk ka' git, dai na pu chu'm tu jaa'nka' na jax chu'm aagix na ba' bhaan jix maati' ka' na dhi'r di' gu jax chu'm na mim ixia'.

³⁹ Gio pui' na jax gu tu' nam jix chu jai'ch ya' dhi oi'ñga'n, na gu' cham tu' maa'n nam jax chu'm b̄ix. Aach nach jir ja'tkam, cham tu' pu chu'm ich nam jax chu'm gu sasoi' gio gu gampix kam nam jix chu jai'ch. Sia gu boptop jir maakam tu'm am gio gu u'ji'.

⁴⁰ Ba'x dhaam ja'k pu chu'm jup jix chu jai'ch am nam jax chu'm jix chu jai'ch ya' dhi oi'ñga'n, dai nam pu chu'm ki'n a'bhartudhix na jax chu'm jix aa' gu Dios nam jix jai'ch ka' gux dhaam kam, ja'p nam jax chu'm ki'n jup a'bhartudhix gui' nam ya' dhi oi'ñga'n jix chu jai'ch.

⁴¹ Gio b̄ix ji'ma'n jir maakam tu'm am, pui' na jax gu tanoolh na gu' cham tu' pu chu'm jup tu tonni'ñ na jax chu'm tu tonni'ñ gu masaa'n, gio gu chiichia' maakam tu'm jup mimiimda' am, sia ji gu' d̄ilh dai chiichia' b̄ix aixim tu'm xi mimiimda' am jai'.

⁴² Pu'ñi ba'm duñia' am gu koi'ñga'n jano' na pai' dhuuk jum aaya' nam gio duduadiip baapmigia'. D̄ibaa' dho dhich chutku' nam pai' dhuuk jich yaaspa'. Gu' ji na gu' nach pai' dhuuk duduadii giop baapmigia', cham tu' ka ti di'nbarda' ich, nach gu' cham tu' kar tu ko'dam ka'.

⁴³ Gio gu' na pai' dhuuk d̄ibaa' guch chutku', jix buam tu'm jup jum duñia', gu' ji nam gu'x a'bhar jup jim dui ba bubuakia' jano' na pai' dhuuk jum aaya' nam giop duduadhia', ba' cham ji'xkat ka ko'ya' am.

⁴⁴ Jir bakaax ka' dhich chutku' nam pai' dhuuk jich yaaspa', gu' ji nach gu' dai ii'mda' pix ba bubuakia' jano' na pai' dhuuk jum aaya' nach gio duduadiip baapmigia'. Jix jai'ch am gu' gu tutku'

ii'mda' bhaan, ja'p na jax ya' bakaax bhaan nam jix jai'ch.

45 Jup jum kai'ch gu ñio'ki'ñ gu Dios maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam nat sap bhai' ji dhua gu biipi' kam maa'nkam nat ba jai'chdhir na ba' mi' dhir ya' bar kiokam ka' dhi oi'ñga'n bhaan, ba' dhi' gu jano' kam Adaan na aagit jup kai'ch. Ba' gu jumai Adaan nat xib ya'p ai, nar dhi' pix guch Xoi'kam, ii'mda'p jum duu nach ba' aach pu chu'm jup jich dhuñia' ip.

46 Ba' dhi' ja'pnir jum duukam: Biipi'ch ya' xi oipimii bakaax bhaan nach ba' gatuuk ii'mda' bap jich dhuñia'.

47 Na gu' gu biipi' kam maa'nkam dibiiir pix jup duñiix, gu' gu jumai nat ya'p ai gatuuk, jir jix dhaam kam.

48 Gio biix na ji'k tu'x chu jai'ch dhi oi'ñga'n bhaan jir tu pu chu'm na jax chu'm gu maa'nkam gui' nat biipi' jai'chdhir ya' dhi oi'ñga'n. Gio gui' na ji'k tu'p jix chu jai'ch jix dhaam ja'k, jir tu pu chu'm ip na jax chu'm gui' nax dhaam dir jim.

49 Ba' pui' nach jax jir tu'm xib na jax gu maa'nkam gui' nat biipi' jai'chdhir, gatuuk jach pu chu'm jup jich dhuñia' ip na jax chu'm gui' nat jix dhaam dir ya' ai.

50 Ja'pniñ kai'ñkam jup jam titdañ jaaduñ nach cham tu' pu chu'm jimia' buiñor gu Dios na pai' dhir jir gø'kam nach jax chu'm ya' oipo xib, cham tu' binkam dhich bakxi' ni dhich a'oo.

51 Kani nañ xi jam aa'ñdha' na jax ja'k tu duñia' gu Dios gatuuk, gui' pix pui'ñ jurtu'n nañ ba' aañ ya' dir jup jam aagi'ñdha', cham jaroi' jumaix maat gu dhi' pui': Na aach nach ji'k ti jigi'ñdha' buiñor

guch Xoi'kam, cham tu' b̄ix ko'iix ka' ich jano' na pai' dhuuk jum aaya' nam gio duduadiip baapmiglia' gu koi'ñga'n, kuch ji gu' b̄ix maa'n jimdam maakam tu'm jup jich dhuñia' ji,

⁵² ja'p na jax nach maa'nnim kupiogia'. Jano' na maa'nnim pix ba tum kuichdha'x dhaam dir, duduadii bhai' ji baapmiglia' am b̄ix gui' nam ko'iix ka', ba' dai gui' nach ji'k duduaka' nach ti jii'gi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, jotmoda' maakam tu'm jup jich dhuñia' ich.

⁵³ Gu Dios pix d̄iilh jai'p ja duñia' dhich chutku' nam xib kar tu ko'dam, gio nam kar ti di'nbadam, pu chu'm jup ja duñia' nam jax chu'm cham ji'xkat ka ko'ya', nam pu gammiji pu ba duduaka'.

⁵⁴ Ba' jano' nach pai' dhuuk pui' bach dhuñia', bam aaya' gu tanoolh na pai' dhuuk tu aagit jup kai'ch maadiit gu bijik dir kam maa'n kap nat pai' ja'pni tu ua'nak: "Ampix ma'iich jamit gu muuki', pu cham pai' ka matgir ba'.

⁵⁵ ¿Paa pich ba' ja'k jax jum duu xib Muuki' nap kar ḡ'kam kat? ¿Jum iikchulh jamit aa gui' nap ki'n ka tu koo'ndat?"

⁵⁶ Gu ua'tulhdhara' pix ki'n tu koo'n gu muuki', ba' gu ua'tulhdhara' dhi' bhaan jup tu da'ngi na ji'k jax tu aagix nam tui'ñgit mi' pui' jiiimda' gu ja'tkam.

⁵⁷ Gu' ji na gu' gu Dios jir jix bhai'kam jich bui, aañ taxchaabgi'ñ, nat gu' gui' pix pui' tu duu nach bhaankam guch Xoi'kam tu' pix bia' gu muuki'.

⁵⁸ Ba' mi' pim pui' xi jiiimda' aapi'm jiñ jaaduñ na jax jix aa' guch Xoi'kam. Jix io'm japim bhaankam xi chu juanda', cham tu'r ja'ppix ka' gu' buiñor gu Dios gu tu' na pim jax buada'.

16

Na pui' ba ja tũda' gu Paablo nam jumpada' gu tuumiñ

¹ Ba' ja'p jañ jup xi jam tũdam jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, na pim jumpada' gu tuumiñ na pim ja makia' gu jai' nam pui'p ti jũgi'ñ buiñor guch Xoi'kam gui' nam Jerusaleen oi'dha'. Pui' pim ja'k duñia' nañ jax ja aagi'ñ gu jai' nam pui'p ti jũgi'ñ buiñor guch Xoi'kam nam ji'kchi kap jum jumpadat jup tu daan na ji'x Galaasia bhaan bipio' gu dibũr.

² Nabap tumiĩku ta'm japim ji'k bi'aidha' gu jam mai'chik na pim ba' ampik mui' ba jumpada' na pim ba' cham kia'pix bha ja'p bam tataanda' jano' nañ pai' dhuuk bhammi aaya' nañ mu jam tũmĩra'.

³ Aañ ba' diilh bhai' dhir tu ja ua'ñdhai ja makia' gu jaroi' na pim ja aa'nda' nam mu jimia' Jerusaleen nam ja do'ñchi'ñpu'.

⁴ Piam ku pim gu' jax kai'ch nañ aañ mu jimia', aañ dho mui'p jimia', dai nañ gu' pui' pix jup jix aa' nam ji'k jiñ oidha' bhai' dhir nach ba' maap. Diilh japim xi ja aa'nda' gu jaroi' nam jiñ oidha'.

Na ba ja aagi'ñdha' gu Paablo na pai' jax bhũya' na pai' dhuuk mui' ji jimia'

⁵ Nañ pai' dhuuk mui' ji jimia' nañ mu jam tũmĩra', bhai' dhir ja'p jañ bhũya' na pai' Mase- doonia bhaan bipio' gu dibũr nañ ba' bhai' dhir ja'k ba aaya'.

⁶ Cham maat iñ no'ñ bhai' dhir jam bui buu- saidha' gux jũp na ba miamlhim, ka'ñ ji ba' gu' jotmoda' pix bhai' xi ~~pe~~ ji jam bui maakam ja'k jup

bhiiya'. Ba' aañ pui'p jam titda na pim pui'p jiñ palhbuidha' gu tu' nañ ki'n bhai' dhir jimia' pai' na ja'k jum aa'nda'.

⁷ Tii dho cham aa' iñ nañ xib bhai' pix jup ba buusnichgida', gu' ji na gu' diilh jix maat gu Dios, iam git pui' ti'ya' nañ ji'k bhai' xi jam juruuñxidhai.

⁸ Dai ya' Eepesoñ ya' ka xi juruuñdha', ya' buu-saidha' iñ bhaan Pentekostees ta'm.

⁹ Ya'ñ ka xi chu a'ga ya' oirit gu ñio'ki'ñ guch Xoi'kam na kapbhai' kar joidham. Jix chaat iñ jiñ jur am bhaan nam mui' ka ti jii'ñdha', sia kum gu' jai' dhit xiñ bhaamki'ñ.

¹⁰ No't bhai' ba ji buus jam bui gu Timoteo, jix bhai' pim duñia' na ba' cham tu' bhaan jax jum aa'nda', pui' bhaankam jup tu juan gu' guch Xoi'kam ja'p na jax aañ.

¹¹ Bii'x pix japim jix bhai' duñia' aapi'm na pim bhai' oi'dha' na pim ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam. Xi palhbuidha' pim ip gu tu' na ki'n bhañ chi'mira' ja bii'm gu jai'ch Xoi'kam jügi'ñdham, aañ gu' ya' dir niira.

¹² Tiiñ soi' titda gu Apoolos na pui'p jir jich jaduun' guch Xoi'kam bhaan na ji'k ja baidhai guch Xoi'kam jügi'ñdham mui'p jam ti'mira', gu' ji na gu' sap cham jax jix bhaai', ku gu' sap mu jimia' ji pai' na duuk jix bhaai'n ka'.

Na ba ja tabuimgidha' gu Paablo

¹³ Mi' pim pui' xi jii'mda' na jax jix aa' guch Xoi'kam, gammiji pim tu' silhkam buiñor ti jii'ñdhat. Cha'pim jum o'jolhi'ñdha', ni ku pim cham tu' bhaan jum tukgi'ñka' gu tu' na pu cham tu' mi nini'i'ñ.

14 Gio na pim pai' dhuuk jix bhai' ja buada' gu jai', tu' silhkam ki'n japim jix ja joi'mdat jix bhai' ja buada'.

15 Jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, aapi'm jix maat nat gu Esteepanas ja biiim gui' nam maap jir jum oi'dhagim biiip'i' ti jii'ñ jamit na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, pu cham jai'x jai'ch ka' am jano' nam pui'p ti jügi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam na ji'x Akaaya bhaan bipio' gu dibiiir. Xib ba' dai nam bixchu' pi'x ki'n ja palhbui'ñ gu jai' nam pui'p ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam.

16 Pu'ñi pim jup xi chu duñia' aapi'm na jax gui' am, gam na pim jax ja nii'ñ sia gu jai' nam pu'ñi bhaankam tu juan gu Dios.

17 Jix bhai'ñ ilh jañich na mit ya' xiñ øøk gu Esteepanas gio gu Portunaatu gio gu Akaiku, na mit gu' jam a'mkam jiñ gu'ngux.

18 Biiix aixim bhaan jiñ gu'ngux jamit, ja'p na pim jax ja'k jiñ gu'nguxdha' git no' pim diilh bha jimia'. Jix io'm japim jix bhai' ja buada' gui' nam pu'ñi tu gu'nguxi'ñdha'.

19 Ya' dir mu jam ñio'ki'ñ am guch Xoi'kam jügi'ñdham nam ji'kchi kap maap jum jumpadat tu daan ya' na ji'x Aasia dibiiir bhaan bipio'. Sia mu jam ñio'ki'ñ gu Akiila gio gu Priiska, gam gui' nam ji'k ja biiim maap tu daan ja ki'aam.

20 Biiix jam ya' dir mu jam ñio'ki'ñ guch Xoi'kam jügi'ñdham. Gammiji' pim xim ñiñio'kdhat ip aapi'm diilh, pui' pim ja'k jum ñiñio'ki'ñdha' na jax ja'k bhaan jix maati' ka' na pim xim ja joi'gi'n.

21 Ba' diilh jiñ ñob ki'n jañ palhiiip ya'p xi chu jam ua'ñxidha' aañ Paablo nañ bhaan jam

tabuimgidha'.

²² No' jaroi' maadit cham soi'm ilhdhat daan guch Xoi'kam, aañ pu kai'ch na cham bhai' tu jimia' dhi' dhi jaduũ, gamimmi tulhiiñchuda' gu Dios. Ba' aañ ya' dir pum titda aapi' Gø'kam jich Xoi'kam nap jootom gio bhai'p xi jimda' git.

²³ Ba' guch Xoi'kam pix gammiji jam a'm ti niidhidha' bix ji'ma'n.

²⁴ Aañ pu gammiji xi jam joi'gi'nda' bhaankam guch Xoi'kam, sia pik nar pai' dhuuk ka' git.

Ja'pni daipu'.

**Gu ñio'ki'ñ gu Dios na bhaan tu a'ga guch
xoi'kam
New Testament in Tepehuan, Southeastern
(MX:stp:Tepehuan, Southeastern)**

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Southeastern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del sureste [stp], Mexico

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Southeastern

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-05-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

0f8d31b9-5dd5-5a02-bb46-c2fd0a544e81